

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIII | NÚM. 2199
2,90€ | 14 NOVEMBRE 2021

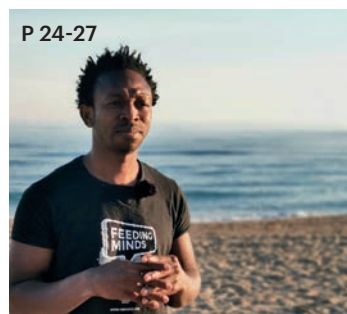
Agustí Codinach

Celebració de l'eucaristia a la parròquia de la Miraculosa de Barcelona.

Tornar a la fe tangible i comunitària

Passat el temps més dur de la pandèmia, les parròquies
animen els fidels a reprendre la presencialitat

P 3 i 8-12

**Ousman Umar, impulsor
de projectes socials
per a joves**

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

«Et incarnatus est»

Aquesta és una de les afirmacions centrals de la nostra fe. El Verb es va fer home, va prendre carn per ser un de nosaltres, es va encarnar. Aquesta veritat de la fe ha estat expressada en infinitat de formes al llarg de la història de l'art. Des de la *Nativitat* de Giotto fins a la *Gran Missa en do menor* de Mozart, amb l'esplèndid fragment on es canta *incarnatus est* d'una manera sublim i bonica.

El naixement del Fill de Déu segons la carn no és l'únic aspecte de l'encarnació. De fet, aquesta dimensió de la nostra fe travessa tota la nostra vida cristiana. Per això és important tornar a recuperar, en la mesura del possible, la dimensió comunitària i carnal de la nostra fe. Som éssers inserits en l'espai i en el temps; i necessitem que les coses se'ns manifestin en aquestes coordenades per poder ser captades. Des de la matèria dels sacraments, fins als signes litúrgics, passant per la relació entre els germans, tot el nostre ésser cristià reclama encarnar-se en la nostra vida.

La dimensió comunitària és inherent a la naturalesa del cristianisme. Nosaltres som avui cristians perquè hi va haver una comunitat que ens va transmetre la fe. Ara bé, la dimensió comunitària ha estat una assignatura

pendent ja abans de la pandèmia. Sovint assistim a l'església el diumenge per rebre la comunió i poca cosa més. No coneixem qui s'asseu al nostre costat ni coneixem les vicissituds d'aquells amb qui compartim l'assemblea dominical. La millor manera de recuperar la nostra pertinença presencial al Cos de Crist és recordar allò que el Concili Vaticà II diu pel que fa a *Sacrosanctum Concilium* 106:

«L'Església, seguint una tradició apostòlica, que té el seu origen en el mateix dia de la Resurrecció de Crist, celebra el misteri pasqual cada vuit dies, el dia anomenat amb raó "dia del Senyor" o diumenge. En aquest dia, els fidels s'han de reunir per tal que escoltant la Paraula de Déu i participant en l'Eucaristia, recordin la Passió, la Resurrecció i la Glòria del Senyor Jesús i donin gràcies a Déu, que "els va fer renéixer a la viva esperança per la Resurrecció de Jesucrist d'entre els morts" (1Pe 1,3). Per això, el diumenge és la festa primordial, que s'ha de presentar i inculcar a la pietat dels fidels, de manera que sigui també dia d'alegria i d'alliberament del treball. No se li anteposin altres solemnitats, tret que siguin, veritablement de summa importància, ja que el diumenge és el fonament i el nucli de tot l'any litúrgic.»

Contingut

03	Editorial
05	La setmana
06	Opinió
08	En primer pla
13	Vida eclesial
22	Opinió
24	Reportatge
28	Carta dominical
30	Bíblia
32	Litúrgia
34	Espai lectors
35	Societat
46	Agenda
47	Des del carrer

Beatificació de quatre sacerdots operaris a Tortosa

PÀGINA 18-19

16-17
Nathalie Becquart, sotssecretària del Sínode dels Bisbes

Dr. Josep Maria Guardiola: «L'eutanàsia no soluciona res»

PÀGINA 36-37

La missa de Sant Narcís

PÀGINA 20

47 Jaume Funes, educador i periodista

La setmana en tuits

ARY WALDIR RAMOS
@ARYWALDIR

Periodista

Un matí assolellat. El Papa camina en silenci i en recolliment. Francesc avui dedica la missa pels fidels difunts a les víctimes de la guerra des del cementiri militar francès de Roma. Sisè cementiri que visita el Papa en la festa dels Fidels Difunts

CARLOS COMENDADOR
@CARLOS_VOCACION

Postulador general Germandat de Sacerdots Operaris

Gràcies a Mons. Enrique Benavent i a Meritxell Roigé per la seva afetuosa acollida i per totes les facilitats per poder celebrar la beatificació dels operaris màrtirs a Tortosa

OLMO CALVO
@OLMOCALVO

Fotògraf

A l'esquerra el Palau de Cibeles durant el LuzMadrid, Festival Internacional de Llum de Madrid. A la dreta el camí principal del sector

6 de la Cañada Real, que fa més d'un any que està sense subministre elèctric, només il·luminat pels fars d'un cotxe

SOR LUCÍA CARAM
@SORLUCIACARAM

Dominica de Manresa

N'hi ha que estan més preocupats per excomunicar i fer fora de l'Església les persones que en el fet d'acollir i predicar amb l'exemple. L'acollida de Jesús és incondicional i la comunió és aliment i medicina. No és premi per a purs i «perfectes». Lluny de la realitat diem bajanades

FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ
@BISBALTALLO

Rector de Santa Maria i Sagrada Família d'Igualada

Condemna i rebuig a l'agressió sexual a una menor a la nostra ciutat: el nostre suport a la víctima. Cap dona hauria de tenir por de tornar sola a casa. Que s'esclareixin els fets i les responsabilitats

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

«Estada inoblidable»

El jesuïta Enric Puig va recordar el 2 de novembre, en una entrevista al programa *Tot anirà bé* amb Toni Marín (de dilluns a divendres de 15 a 18h), l'experiència que va tenir, ara fa 11 anys, durant la seva coordinació de la visita de Benet XVI a Barcelona. A més de destacar la intensitat de la preparació durant cinc mesos, Puig va recordar el moment en què es van obrir les portes de la Sagrada Família. «El Sant Pare, des del final de la processó, es va aturar uns instants per observar la gran obra», va comentar.

En un altre moment, Enric Puig va reviuire el comiat de Benet XVI i les seves sensacions posteriors. «En el moment en què vaig donar la mà al Papa, em va dir que l'experiència havia estat inoblidable», va recordar. A més, el jesuïta va afegir que «després, en una audiència a Roma, va repetir que l'estada a Barcelona havia estat inoblidable». Puig també va comentar que, quan ha vist la Sagrada Família després del 2010, ha interioritzat el gran missatge que Gaudí deixa en l'obra, sobretot «el descobriment de Déu a través de la natura».

Zoom

EDUARD BRUFAU

La cimera de l'ONU que té lloc aquests dies a Glasgow ha de decidir els termes concrets de la reducció d'emissions per tal d'atenuar els efectes del canvi climàtic. Mentre els representants dels diferents països negocien, al carrer moviments socials de tota mena reclamen un acord global que sigui agosarat i vinculant.

L'efemèride de la setmana

20 de novembre del 1229: mor Ermessenda de Rubió, primera abadessa de Santa Maria de Vallbona de les Monges.

LA SAL DE LA TERRA

El bon bomber

D'acord, la famosa paràbola a la qual es vol fer referència identifica Jesús amb el bon pastor (Jn 10,1-17); una imatge que arrela ja en l'Antic Testament i on es presenta Déu mateix com el pastor que té cura del seu poble (Sl 23; Ez 34,12; Is 40,11). El títol de l'article ve suggerit per una piulada a la xarxa on es veu una parella de bombers de La Palma duent a collibè uns anyells que són rescatats de ser cremats pel foc del volcà del Cumbre Vieja, a les illes Canàries. Sembla talment l'actualització de la iconografia paleocristiana del Crist portant a collibè un anyell, on l'anyell és la humanitat perduda i redimida pel Crist. Segurament és una bona imatge contemporània per actualitzar el llenguatge religiós a les aules, però també és cert que es perd el referent veterotestamentari i dona

peu a presentar un Déu heroic que no s'ajusta al relat bíblic.

Mirant amb bondat aquesta analogia, sí que podem extreure'n algunes reflexions per a l'acció evangelitzadora de les escoles. D'entrada, l'activitat pastoral dels centres sol ser una de les més creatives i, possiblement, algun company de claustre deu haver pensat dels membres de l'equip de pastoral allò de «tenen idees de bomber». Precisament, aquesta dita es basa en la formació multidisciplinària i transversal del cos de bombers que els capacita per cercar solucions adequades i, sovint, insospitades o no-convencionals. També els membres de l'equip de pastoral són cridats a posar en joc totes les capacitats dels seus membres i cercar solucions innovadores als reptes educatius actuals.

D'altra banda, l'acció evangelitza-

ELOI ARAN SALA

Cap d'àrea pastoral i socioeducativa FECC

dora de les escoles hauria de capacitar-les per ser operatives i oferir respostes a situacions d'urgència educativa. Les ovelles perdudes, els *ni-nis* d'avui o els casos més problemàtics són la prioritat de l'escola cristiana i la seva raó principal en el marc del servei educatiu del país.

Finalment, l'agent de pastoral a l'escola cristiana d'avui està cridat a dur una certa denúncia profètica, com el bomber protagonista de la coneguda pel·lícula distòpica *Fahrenheit 451*, en Guy Montag, entenent que la pastoral educativa no està per cremar relats de sentit sinó, més aviat, per donar un got de set a uns alumnes ofegats d'aigua.

Els casos més problemàtics són la prioritat de l'escola cristiana

P. ALFONSO GEA
Psicoterapeuta

PUNT DE VISTA

Trencar el parèntesi

La pandèmia canvia els costums. Al començament, vam haver de suprimir activitats lúdiques i religioses. Una cosa tan quotidiana com anar a comprar s'està transformant en el fet d'encarregar el producte per internet i esperar el transportista. A causa d'això molts establiments es veuen obligats a tancar.

Sense voler comparar la compra amb l'assistència a missa, sí que podem afirmar que també per a moltes persones, sobretot gent gran, que assistien a missa a la parròquia o comunitat, el fet de mirar-la per televisió les porta a un cert aïllament físic i social. La presència física en l'assemblea facilita el fet de ser algú per a algú, que ens reconeguin i reconèixer els altres, exercitar la paraula, l'encontre i l'escolta.

Les facilitats telemàtiques, si bé faciliten que el producte ens arribi, en el cas de la compra, fan que les competències socials de relació s'atrofïin. El problema no és únicament la pobresa d'estímul i la limitació de vivències. El problema és que en no poques persones genera la instauració de pors, la debilitat en afrontar les dificultats o reptes com desplaçar-se a llocs necessaris; provoca estrès i ansietat davant d'un ambient restringit i pobre que no facilita l'expressió de les preocupacions. Ens necessitem com a comunitat. Necessitem

ser, i som quan som per a algú, no per a un índex d'audiència.

Hi ha qui viu en un estadi de parèntesi, és a dir, esperant la normalitat i, mentrestant, eludint activitats socials i, com hem dit, l'assistència a missa a la parròquia o la comunitat. El cas és que no es veu el moment de tancar el parèntesi per tornar a la normalitat. Ningú té idea de quan acabarà la pandèmia. S'imposa la necessitat de trencar el parèntesi abans que de tancar-lo. Les persones que des de primera hora no han fet un parèntesi en el fet de sortir de casa i relacionar-se, sinó que amb les degudes precaucions han contactat amb el carrer, no presenten els quadres d'ansietat que els que s'han blindat en una bombolla, que els que encara viuen en mode parèntesi.

La presència física en l'assemblea facilita el fet de ser algú per a algú

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Mare del Redemptor

El missatge de Jesucrist va ser, és i serà el millor regal que mai haurem pogut rebre. Ens transforma quan el rebem i l'acceptem, el gaudim a cada instant i el seu efecte és perpetu. No es deteriora ni deixa d'interessar-nos amb el temps, sempre hi és per fer-nos la vida una mica millor.

Després de més de dos mil anys, el missatge de Jesucrist ha captivat moltes persones. S'ha transmès de pares a fills enmig de les dificultats i de les vicissituds de la història. La Paraula de Jesucrist ha estat escoltada, llegida i també contemplada en moltes obres d'art al llarg del temps. Sens dubte, la fe ha inspirat molts artistes.

Avui precisament us vull parlar d'un espai singular que es troba al cor del Vaticà. És una preciosa capella adornada amb un bonic mosaic de sis-cents metres quadrats. Està situada a l'interior del Palau Apostòlic i s'anomena *Redemptoris Mater* (Mare del Redemptor), en honor a la Mare de Déu.

Amb aquest nom, sant Joan Pau II va titular una de les seves més famoses encíclicues. Anys després, amb motiu del 50è aniversari de la seva ordenació sacerdotal, va fer restaurar aquest espai per convertir-lo en un signe visible de comunió entre les Esglésies d'Orient i d'Occident. El projecte de restauració va ser encarregat al taller d'art espiritual del Centre Aletti, dirigit pel capellà jesuïta P. Marko Ivan Rupnik, i realitzat per diversos artistes.

Quan s'accedeix a aquesta preciosa capella romana, impressiona cada

detall de l'extraordinari mosaic, que representa una immensa catequesi de la història de la salvació. El podem recórrer de dalt a baix, de dreta a esquerra, i a cada racó hi trobarem representacions de la iconografia cristiana. Apareix la Mare de Déu sostenint la dèbil fe dels apòstols pregant per l'Església naixent. Hi podem contemplar, per exemple, escenes realment evocadores de la missió de l'Església al món, escenes que fan referència al martiri, el testimoniatge suprem. Així veiem el cos de sant Pau, del qual creix un arbre, símbol de l'Església que ell va fer créixer lliurant la seva vida. També hi descobrim Edith Stein, filòsofa jueva convertida al catolicisme, amb un esbarzer ardent fet de filferro d'espines que evoca el camp de concentració d'Auschwitz, on va morir màrtir.

Aquestes parets parlen de temps antics, d'avui i de sempre. Mostren diverses manifestacions de l'amor de Déu. Un amor que no és fruit del nostre esforç, sinó que és un do, una força que rebem en els sagraments i, d'una manera particular, en l'Eucaristia. Un amor que pot arribar fins al vessament de sang.

Benvolguts germans i germanes, demanem a la Mare de Déu, que, allà on estiguem, no deixem de tenir present la crida a ser testimonis del seu Fill Jesús. Demanem-li que puguem donar a conèixer als homes i a les dones del nostre món la possibilitat de tenir una trobada personal amb Jesucrist, el Fill de Déu, que camina sempre al nostre costat i vol portar-nos al Pare. Amb aquesta esperança, us desitjo un bon diumenge a tots.

La vida parroquial revifa passat el confinament

En aquesta nova etapa les comunitats cristianes necessiten trobar-se i celebrar juntes l'eucaristia

L'assistència presencial a missa és central en la vida del cristià.

JORDI ILLA
«No hem de tenir por, totes les parròquies són llocs segurs»

Quan fa gairebé dos anys que es van detectar els primers casos de Covid-19 a la ciutat xinesa de Wuhan, per primera vegada les xifres de la pandèmia baixen clarament, almenys a Occident. Les mesures sanitàries, les diverses modalitats de confinament, però molt especialment la vacunació massiva, han fet possible aquesta progressiva millora de la situació.

En aquesta nova fase que tot just ara encetem ja tenim prou perspectiva per poder mirar enrere i adonar-nos dels canvis, passatgers o permanents, que ha implicat la crisi sanitària en el dia a dia, també pel que fa a la vida de l'Església.

Les parròquies, el lloc de trobada del poble de Déu i de celebració dels sagraments, van ser per aquest mateix motiu els espais eclesials on l'esclat de la pandèmia va tenir uns efectes més dràstics.

De fet, durant els primers mesos de confinament s'hi van deixar de fer celebracions amb l'assemblea. Llevat de casos absolutament urgents, la majoria de fidels van quedar privats de la recepció de l'Eucaristia i de molts dels altres sagraments. Tanmateix, les parròquies van fer tot el possible perquè no es trenquessin els vincles comunitaris, i aquest objectiu es va aconseguir deixant obertes

les esglésies i també fent ús de les noves tecnologies.

Seguiment virtual de la litúrgia

Aquest és el cas, per exemple, de moltes parròquies de Mataró. L'arxiprest de la capital del Maresme i rector de Maria Auxiliadora, Mn. Jordi Illa, explica que «durant la pandèmia moltes de les parròquies, encara que no podien celebrar eucaristies amb l'assistència de l'assemblea, van optar per obrir igualment els temples a l'hora que hi solia haver la missa. Així, qui volia hi entrava i hi podia pregar. En altres van obrir un canal de Youtube on es penjava la celebració eucarística, o bé l'adoració al Santíssim, el res del Rosari, etc., de manera que qui volia s'hi podia afegir».

Les parròquies que abans de la pandèmia ja s'havien familiaritzat amb les noves tecnologies ho van tenir més fàcil a l'hora d'adaptar-se a la inesperada crisi sanitària. Mn. Quique Fernández, diaca permanent de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa de Barcelona, explica el cas d'aquesta comunitat: «A la nostra parròquia, com les altres, no ens esperàvem la pandèmia, però, gràcies a Déu, ens vam adonar que estàvem preparats. S'havien fet passos en les comunicacions i xarxes del segle XXI: la web de la parròquia retransmet des de fa nou anys tots els actes litúrgics i de pregària (les 24 hores cada dia), i els diversos grups estem presents en unes quantes xarxes socials. Aquests passos van servir per poder encetar de manera àgil la comunicació mitjançant aquestes vies. Vam continuar celebrant amb el mateix horari totes les misses (també l'Adoració, Vespres, Rosari...), que es podien seguir en directe. Tampoc no es va deixar de fer catequesi i vam crear una dinàmica combinada de web-whatsapp amb els nens, i de videotrucada grupal amb els adolescents i joves. No ens podem oblidar del que va significar la relació fidel a fidel amb el telèfon obert a tots i, si calia, també la porta oberta per atendre personalment.»

Retorn necessari a la presencialitat

Avui el pitjor de la pandèmia

Complint amb la distància de seguretat, les esglésies es tornen a omplir.

sembla haver quedat enrere, i la majoria d'aquests canals tecnològics continuen oberts, però atesa aquesta millora els rectors conviden a tothom a tornar a la presencialitat. Mn. Jordi Illa ho expressa així: «Ara que ja no tenim restriccions, crec que ja no tindria sentit que els fidels seguissin les eucaristies per la pantalla. En cas que hi ha hagi algú que s'hagi acomodat a aquesta situació de virtualitat, crec que hauria de fer l'esforç de tornar físicament a l'església. Els rectors hem d'animar tots els fidels a sortir de casa i tornar a missa, tret que estiguin realment impeditos o malalts.»

El cristianisme o és una fe encarnada i comunitària o no és fe. Per això el P. Lino Emilio Díez, religiós

sagramentari membre de la delegació episcopal de Litúrgia i Patrimoni de l'arxidiòcesi de Madrid, comentava recentment en una entrevista a la revista *Galilea*.¹⁵³ que mantenir-se exclusivament en la virtualitat en les circumstàncies actuals implica «un seriós perill, perquè el risc de l'espiritualisme extrem torna a aparèixer. (...) fa menystenir quelcom que és fonamental en la celebració litúrgica: la dimensió comunitària, el fet de sentir-nos convocats i reunir-nos com a Poble de Déu». El P. Lino ho explica amb un exemple: «Veure per televisió com algú sopa, fa que tu sopis? No. Veus que algú sopa, però tu continues tenint gana. (...) El desitjable és la celebració presencial comunitària i la participació sacramental.» Una idea semblant és la que expressa Mn. Quique Fernández: «La virtualitat ha vingut per quedar-se, però la nostra feina és aconseguir que no sigui per substituir la presencialitat sinó per complementar-la. És el que podem anomenar "bimodalitat", és a dir presencialitat i virtualitat.»

Per tal que es produeixi el retorn a les celebracions comunitàries per part dels fidels és imprescindible la confiança, sense la qual s'acaben imposant la por i el recel. Els equips parroquials insisteixen en aquest fet: es pot tornar a assistir a missa a les esglésies prenent les mesures oportunes amb tota tranquil·litat i confiança. Mn. Jordi Illa afirma que «des del moment que vam poder tornar a celebrar, com a rector em vaig proposar que no només haviem de prendre les mesures sanitàries que calgués, sinó que també haviem de transmetre als fidels un missatge de seguretat i confiança. Llavors totes les parròquies vam marcar els bancs, vam instal·lar dispensadors d'hidrogel, vam facilitar mascaretes... És cert que al començament hi havia fidels, sobretot gent gran, que tenia una certa temença, cosa normal i comprensible. Però amb les mesures que s'han pres crec que els hem ajudat a vèncer la por. Avui les parròquies són llocs segurs i amb la prudència elemental —higiene de mans, mascareta i combregar a la mà— podem donar per feta aquesta seguretat. I si algú encara tingues algun recel, sobretot,

que no li faci res de parlar-ne amb un mossèn, que estarà disposat a escoltar-lo i donar-li la resposta adequada. A aquest virus li hem de tenir respecte, certament, però no pas por.»

Nous vincles comunitaris

Les experiències col·lectives doloroses, com la que hem patit amb la pandèmia, deixen una ferida difícil d'oblidar, sobretot si causen la mort dels més febles, en aquest cas les persones grans i de salut delicada. Però malgrat que l'experiència hagi estat innegablement traumàtica —o potser precisament per aquesta raó— aquestes situacions solen provocar com a efectiu positiu el reforçament dels vincles entre persones i entitats. L'individualisme cedeix, aleshores, terreny a l'esperit de fraternitat. Encara que segurament caldrà més temps per afirmar-ho amb rotunditat, i que s'ha de tenir en compte la idiosincràsia de cada parròquia, tot sembla indicar que la crisi del Covid-19 pot haver tingut també aquest efecte aglutinador.

Així ho intueix Mn. Quique Fernández observant avui la vida a la parròquia de la Miraculosa: «Malgrat que encara hi ha fidels que per circumstàncies d'edat o de salut continuen en una actitud de respecte i màxima prudència, la veritat és que la gran majoria han pogut constatar que intentem fer bé les coses, sent dòcils tant a les disposicions diocesanes com a les de les autoritats sanitàries. Sí que hem constatat durant aquest temps dos efectes molt esperançadors: la major corresponsabilitat de la comunitat, que sent menys en nombre ha mantingut les aportacions necessàries per al sosteniment de la vida parroquial; i també el fet que s'han apropiat persones allunyades a les quals, paradoxalment, la pandèmia els ha ajudat a reflexionar sobre el que ha de significar la fe a la seva vida.»

En consonància amb aquest enfortiment del sentiment comunitari, en aquest lent retorn a la normalitat que vivim hi ha llocs que experimenten fins i tot un increment de l'assistència als sagraments, sobretot a l'eucaristia. Aquest és el fenomen que té lloc a la parròquia

de Maria Auxiliadora de Mataró. Mn. Jordi Illa constata que «així que es van poder tornar a celebrar eucaristies amb fidels, la parròquia es va omplir de gent, molta més de la que nosaltres ens pensàvem. I aquest nivell alt d'assistència s'ha anat mantenint fins avui».

A partir d'ara es tractarà, doncs, de procurar que aquest esperit no decaigui, i alhora atendre els fidels que encara puguin ser reticents. «Encara que costi la presencialitat», afirma Mn. Quique Fernández, «l'estem intentant afavorir sabent que no és una cursa de velocitat sinó de fons. Els fidels, especialment els que se senten més febles a causa l'edat avançada, alguna malaltia greu, necessiten ara molta comprensió; els hem d'allargar la mà i que sentin que la poden agafar amb confiança perquè entre la seva mà i la nostra hi ha la mà de Déu que no ens deixa mai. Tanmateix als fidels sense greus problemes els hem d'esperonar a sortir de certa "letargia". I ho hem de fer començant per nosaltres mateixos, els dinamitzadors de la comunitat. Avui, més que mai, cal fer visible l'Església de portes obertes, d'horari generós, d'atenció de proximitat».

Per primera vegada en les perspectives de futur sembla que s'aclareixen i que es poden fer plans a més llarg termini. Les parròquies ja pensen a recuperar algunes activitats que encara que no eren essencials ajudaven a crear comunitat i sentit de pertinença. I també es comença a pensar en novetats, en consonància amb l'esperit sinodal cap a on apunta l'Església del segle XXI. En aquest sentit, Mn. Quique Fernández esperar que es pugui recuperar «cert caràcter festiu que es donava, per exemple, en els pica-pica fraters, que encara no s'han pogut recuperar. Per a la gent més gran i per als infants, això que pot semblar molt secundari, per a ells és un signe de fraternitat i de caliu molt important. Tenim l'esperança, tot esperant el retorn d'aquests signes, de trobar-ne de nous que ajudin en aquest sentit. Potser el que ens hem de preguntar, en aquest moment de camí sinodal, és en què hem de canviar encara, o millor, que ens hem de deixar canviar, transformar, convertir pel Senyor. Allò que només sembla

un problema, sovint també és una oportunitat. Que la normalitat a la qual volem tornar sigui, doncs, una "normalitat renovada" ».

El que és segur és que amb pandèmies o sense, en temps de vaques grasses o magres, l'Església s'ha de fer sempre present, i ha de saber donar una resposta a qui sofreix. És justament en les èpoques de crisi, quan la societat trontolla, que l'Església té més sentit, perquè fa veure que tots els homes som germans en Crist i fills de Déu. Aleshores el manament de l'amor al proïsme deixa de ser una llei exterior a nosaltres que cal acatar, sinó un moviment que ens surt espontàniament del cor inspirat per Déu mateix.

QUIQUE FERNÁNDEZ
«S'han apropiat
persones
allunyades a les quals la
pandèmia els ha ajudat
a reflexionar sobre
la fe en la seva vida»

**EL BENESTAR SEMPRE
COMENÇA AMB UN SOMRIURE**
- Mare Teresa de Calcuta

LUNET
L'UNICION DE LA FE I LA RACIÓ

lunet.es
comercial@lunet.es - 902 010 977

Vida eclesial

Aquesta setmana recollim el missatge del Papa a la COP26, entrevistem Nathalie Becquart, assistim a les beatificacions a Tortosa, celebrem la festa de Sant Narcís a Girona i presentem una nova edició del salteri

Missatge del Pontífex als participants a la COP26

El Papa insisteix a actuar amb «urgència» davant la crisi climàtica

El papa Francesc va enviar un missatge a Alok Sharma, president de la COP26, la Conferència de l'ONU sobre el Clima que es va celebrar a Glasgow, Escòcia, en el qual constata: «Tots som conscients de la important tasca de mostrar a la comunitat internacional si realment hi ha la voluntat política per destinar, amb honestedat, responsabilitat i valentia, més recursos humans, financers i tecnològics per mitigar els efectes negatius del canvi climàtic, així com ajudar més poblacions, els pobres i vulnerables, que són els que més el pateixen.»

En el text, llegit pel secretari d'Estat vaticà, el cardenal Pietro Parolin, Francesc deia que «hi ha massa rostres humans que pateixen aquesta crisi climàtica, a més dels seus impactes cada vegada més freqüents i intensos en la vida quotidiana de moltes persones, especialment de les poblacions més vulnerables; ens adonem que també s'ha convertit en una crisi dels drets dels nens i que, en un futur pròxim, els migrants per motius mediambientals superaran els refugiats per conflictes».

En el missatge, el Papa va recalcar la necessitat d'«una acció urgent, valenta i responsable» si es volen assolir els objectius escrits en l'Acord de París.

Segons el Papa, cal construir un futur on «els comportaments quotidians i les inversions econòmiques puguin salvaguardar veritablement les condicions per a una vida digna de la humanitat d'avui i de demà en un planeta sa».

Es tracta, va indicar, d'un canvi d'època, un desafiament de civilització per al qual cal el compromís de tothom i, en particular, dels països amb més capacitats, que han d'assumir un paper protagonista en el camp de les finances climàtiques, la descarbonització del sistema econòmic i de la vida de les persones, la promoció d'una economia circular i el suport als països més vulnerables per adaptar-se als impactes del canvi climàtic i respondre a les pèrdues i danys causats per aquest fenomen.

«Necessitem esperança i valentia», va subratllar Francesc en constatar que «la humanitat té els mitjans per afrontar aquesta transformació que requereix una conversió real, individual, però també comunitària».

«Cal prestar atenció especial a les poblacions més vulnerables, amb les quals s'ha acumulat un «deute ecològic» vinculat tant als desequilibris comercials amb conseqüències mediambientals, com a l'ús desproporcionat dels recursos naturals propis i aliens. No ho podem negar», va recalcar el Pontífex.

El deute ecològic, va insistir el Papa, remet a la qüestió del deute extern, «la pressió del qual sol obstaculitzar el desenvolupament dels pobles», i ara més davant la crisi causada per la pandèmia.

«La postpandèmia pot i ha de ser un inici nou tenint en compte tots aquests aspectes, relacionats també amb la posada en marxa d'operacions escrupoloses negociades per a la condonació del deute

El cardenal Parolin va ser l'encarregat de llegir el missatge del Papa.

PAPA FRANCESC
«En un futur pròxim, els migrants per motius medioambientals superaran els refugiats per conflictes»

extern inscrites en una estructura econòmica més sostenible i justa, orientada a donar suport a l'emergència climàtica.»

En aquest context, va recordar la necessitat que els països desenvolupats contribueixin a la solució del deute ecològic limitant significativament el consum d'energia no renovable i aportant recursos als països més necessitats per promoure polítiques i programes de desenvolupament sostenible.

«Malauradament, hem d'assenyalar amb amargor com n'estem, de lluny, d'aconseguir els objectius desitjats per combatre el canvi climàtic. Cal dir-ho honestament: no ens ho podem permetre!», va observar el Papa.

Francesc no va deixar d'esmentar el compromís del Vaticà davant del canvi climàtic. En aquest sentit, es va remetre a la Cimera Virtual d'Alt Nivell sobre la Perspectiva Climàtica del 12 de desembre del 2020, on va anunciar l'adopció d'una estratègia de reducció d'emissions netes a zero en dues direccions: el compromís de l'Estat de la Ciutat del Vaticà per aconseguir aquest objectiu abans del 2050 i el compromís de promoure una educació en ecologia integral.

També va recordar la trobada del 4 d'octubre amb diferents líders religiosos i científics per signar una crida conjunta amb vista a la COP26.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Eixampla l'espai de la teva tenda... no t'aturis (Is 54,2)

Que Jesús sigui la revelació última i definitiva de Déu no significa que hagi deixat de ser Verb i que ja no tingui res a fer ni a dir. Ell és eternament el mateix, és la Paraula que surt del Pare i dona vida al món. És la Paraula Viva sense la qual no podem fer res. Néixer d'ella i de l'Esperit és rebre la llum necessària per veure la realitat del regne de Déu, la que ens encega per veure i perseguir altres regnes; llum que dissipa la foscor de tot tancament i que impulsa a sortir a la recerca de la Justícia, allò que en realitat il·luminarà tots els homes. Tot un Camí de Vida i Veritat. Sempre cap endavant, a l'escolta de Déu i dels germans, lliures de pors i inseguretats i de la temptació de mirar enrere, a l'ahir; el que avui ens converteix en estàtues calcinades, exànimes, en peces en desús i de museu.

L'Esperit no només ensenya, també *recorda* les paraules i fets de Jesús. Ell continua volent travessar els murs que tanquen els seus en estanques altes: «No tingueu por.» «Com el Pare m'ha enviat, jo us envio.» «Rebeu l'Esperit.» Siguen plens d'Ell i, en buidar-vos vosaltres, sortireu valents cap als altres.

«L'Església no és "una fortalesa tancada", sinó "una tenda de campanya" capaç "d'eixamplar-se per rebre tothom", és en sortida i de portes sempre obertes» (papa Francesc).

«Caminar junts amb Jesucrist i sota el guiatge de l'Esperit Sant és el significat de la paraula "Sínode"» (cardenal Omella).

JOAN PALERO

Nathalie Becquart, sotssecretària del Sínode dels Bisbes

«L'esperit del Concili Vaticà II és avui aquí amb nosaltres»

FRA BERNAT FOLCRÀ
Corresponsal a Roma

Per a sor Nathalie Becquart, sotssecretària del Sínode dels Bisbes, la missió que desenvoluparà al Sínode rau en la crida a fer una connexió molt forta amb el poble de Déu i les Esglésies locals. Ella ens explica les seves impressions dels moments inaugurals del Sínode, que van ser molt emotius, després d'un llarg treball preparatori.

El to i l'alegria de les seves paraules ens denoten com una experiència de maternitat, de donar a llum.

És un moment de gràcia i és una gran alegria. És bonic veure com una cosa comença i també és una alegria veure tots els participants, la presència del Sant Pare, les paraules que ens va dir, l'ancoratge en la pregària. Per a mi, en la inauguració del Sínode vam poder sentir com una brisa, l'alè del Concili Vaticà II. L'esperit del Concili Vaticà II és avui aquí amb nosaltres, i ens convida a sortir i a continuar el camí.

El Papa ha dit que el protagonista és l'Esperit Sant, tota l'Església junta. Així mostrem la bellesa d'una Església sense clericalismes, una Església sinodal que obre el cor a l'Esperit?

L'Esperit Sant condueix l'Església. L'Esperit Sant va portar l'Església a viure el Concili Vaticà II, que es va viure com una nova Pentecosta, i una mica d'aquest esperit del Concili penso que també l'estem vivint ara perquè el procés sinodal, la forma en la qual descobrim i vivim la sinodalitat avui, és realment com un fruit del Concili, tot i que la sinodalitat és part de

la naturalesa de l'Església des del principi, però l'eclesiologia és aquella en la qual el papa Francesc ha insistit molt: veure l'Església com un poble de Déu que involucra tot-hom. Un poble de Déu que implica tots els batejats, que posa el primer focus en el baptisme. Abans de la diversitat dels nostres estatuts, de les nostres vocacions, del camí específic que cadascú emprèn en la vida cristiana, hi ha la realitat del baptisme comú a tots, religiosos, sacerdots, laics. Aquesta és la *Lumen gentium*, això és el Concili. Som en una etapa important de la recepció del Concili i el camí continuarà, si realment tenim fe en què l'Església és cos de Crist, temple de l'Esperit, poble de Déu i, com diu el Concili, el camí continua.

En un món que de vegades no és gaire receptiu, com podem entrar millor en aquesta dimensió de l'escolta?

És fonamental. Una Església sinodal és una Església de l'escolta, on tots s'escolten els uns als altres per escoltar l'Esperit Sant. L'estil

«Una Església sinodal és una Església de l'escolta»

«La sinodalitat pot conduir a formes de reconciliació»

Sor Nathalie Becquart saluda el Papa abans de la inauguració del Sínode.

de la sinodalitat és l'estil del discerniment, que suposa un ancoratge en la pregària. El procés sinodal és, sobretot, un procés espiritual que passa per escoltar-nos els uns als altres, escoltant la paraula de Déu, és clar. Allò que més caracteritza el procés sinodal és aquesta crida a escoltar la paraula de Déu perquè sigui possible escoltar els altres, escoltar els signes dels temps i, a través d'això, escoltar com l'Esperit Sant guia i condueix l'Església, i com la crida per servir al món.

Com veu el procés sinodal pel que fa a la solució dels conflictes en l'Església i en la societat com a camí que cerca trobades i reconciliació?

Per viure la sinodalitat podem, entre altres coses, confiar i recolzar-nos en els principis donats pel papa Francesc a l'*Evangelium gaudium*: un principi molt important és *el temps és superior a l'espai*, per la qual cosa el repte d'entrar en els processos demana temps, i un altre principi és *la unitat és superior al conflicte*. Es tracta de creure que siguin quines siguin les nostres diferències, si realment ens escoltem els

uns als altres, acceptem deixar-nos tocar, moure, transformar i convertir per la paraula de Déu. La sinodalitat, en aquesta dinàmica d'escolta, pot conduir a formes de reconciliació. Siguin quines siguin les divisions, hi ha camins possibles de reconciliació, que suposa la conversió personal i conversió també junts.

En aquesta invitació a caminar junts hi ha una intenció profètica?

Analitzem tot el que el confinament ens ha fet viure, com ens va tocar la forma de viure, de treballar, de viure la fe. Vam haver d'adaptar-nos; no podem tornar al món d'abans. Estem contents d'haver sortit dels nostres espais de confinament. El camí sinodal ens pot ajudar a discernir quina Església hem de ser després de la pandèmia. El que hem viscut ho hem de rellegir i veure què és el que el Senyor ens ha dit a través d'ella, què és el que som cridats a continuar, per construir aquesta societat postpandèmia. Aquesta relectura de l'experiència viscuda ens ha de permetre construir un món millor. L'experiència de la pandèmia ens ha fet prendre consciència de la nostra interdependència i, per tant, hem de trobar els camins de la fraternitat i de l'amistat social.

El Sínode serà un viatge en el qual tota l'Església ha de ser present, serà un fer camí plegats, ser pelegrins en camí del Regne, com el poble d'Israel que fa via pel desert. L'activitat de l'Esperit Sant guiarà l'Església perquè tots siguem una sola cosa, que l'Església rebi d'una manera nova el do de la unitat. L'Església és una casa-família on cadascú és un do per als altres, cridat a fer realitat aquell somni de Jesús que tots siguem u. Amb les tres paraules clau que conformen l'eslògan del Sínode: participació, comunió, missió, l'Església meditarà i enfortirà més el seu esforç apostòlic cap al món contemporani. Participació és una exigència de la fe baptismal, perquè tenim el baptisme com a carta d'identitat de l'Església. Tots els batejats som cridats a participar-hi, sense elitisme, sense clericalismes, sense intel·lectualismes i sense immobilismes. Així s'arribarà al nou model eclesial que respongui als canvis d'avui, on se superin les relacions desiguals de superioritat i de subordinació, per passar a la necessitat recíproca que tenim els uns dels altres.

Tortosa

Uns 500 pelegrins de diferents indrets d'Espanya i de Portugal van participar en la celebració

Beatificació de quatre sacerdots operaris

DANIEL ARASA
Tortosa

El 30 d'octubre passat va tenir lloc a la catedral de Santa Maria de Tortosa la beatificació dels sacerdots operaris diocesans màrtirs Francesc Cástor Sojo López, Milià Garde Serrano, Manuel Galcerá Videllet i Aquilí Pastor Cambero. Són els quatre darrers màrtirs d'aquesta Germandat beatificats, del total de 30 que van ser assassinats per odi a la fe durant la persecució religiosa del 1936-1939.

Dels quatre, només Manuel Galcerá havia nascut a la diòcesi de Tortosa, concretament al poble de Caseres. Dos eren extremenys i un de Conca. A més, tots van perdre la vida en llocs molt allunyats de la diòcesi tortosina. Sojo a Ciudad Real, Garde a Conca, i Pastor i Galcerá prop de Jaén. La beatificació, però, va tenir lloc a Tortosa perquè és la ciutat on el sacerdot Manuel Domingo i Sol, actualment declarat beat, va fundar la Germandat de Sacerdots Operaris Diocesans del Cor de Jesús. A més, com va assenyalar en la seva allocució el bisbe de Tortosa, Enric Benavent, va ser en aquella mateixa catedral on va ser batejat Manuel Domingo i Sol, igual que sant Francesc Gil de Frederich, que va ser martiritzat quan era missioner al Vietnam. També va recordar que 40 màrtirs de la diòcesi ja han estat reconeguts com a beats per l'Església.

La cerimònia solemne va ser presidida pel prefecte de la Congregació per a les Causes dels Sants, el cardenal Marcello Semeraro, i entre els que van cooficiar la beatificació i la missa hi havia el nunci de S.S. a Espanya, Bernardito Auza; el cardenal Joan Josep Omella; l'arquebisbe metropolità de Tarragona, Joan Planellas, i vint bisbes més de diferents diòcesis, així com nombrosos sacerdots. A la ciutat es van traslla-

dar en aquest dia uns 500 pelegrins de diferents indrets d'Espanya i de Portugal, així com seminaristes de diferents diòcesis. Cal assenyalar que els Operaris Diocesans es dediquen precisament a la formació i acompanyament dels seminaristes.

En l'acte es va llegir el decret de beatificació emès pel papa Francesc del 29 de setembre del 2020. També van pronunciar parlaments els bisbes de les diòcesis on van morir els quatre màrtirs, així com el postulator de la Causa de beatificació, el sacerdot operari Carlos Comendador, i el director general de la Germandat, Florencio Abajo. Va ser descobert, així mateix, el quadre fet per il·lustrar els quatre màrtirs,

MARCELLO SEMERARO
«El martiri és la prova radical de l'home»

Agustí Codinachs

Aplaudiments en ser descobert el quadre dels quatre màrtirs, obra de la pintora Isabel Guerra.

obra de la monja pintora Isabel Guerra. Hi van assistir diferents autoritats civils, entre elles la directora general d'Afers Religiosos de la Generalitat, l'alcalde de Tortosa i un diputat.

La catedral era plena de fidels, tot i que amb les limitacions derivades de la prevenció pel Covid, motiu pel qual a les parròquies de la ciutat es va comunicar als feligresos en dies anteriors que donessin prioritat als pelegrins arribats d'altres territoris. La cerimònia, que va ser retransmesa en directe pel canal 13TV, es va oficiar bàsicament en castellà, amb algunes lectures i parlaments en català, i es va tancar l'acte amb l'himne a la Mare de Déu de la Cinta, patrona de Tortosa.

L'autèntica esperança

En les al·locucions, els bisbes que van intervenir van assenyalar que «els màrtirs són els testimonis de l'autèntica esperança», que «no estimaven tant la vida que els fes por la mort» i van ressaltar la seva fidelitat a Crist.

El cardenal Semeraro, de la seva banda, va recordar les paraules de Crist, «qui vulgui venir darrere meu, que es negui a si mateix, prengui la creu i em segueixi», tot recalcant la importància del «negar-se a si mateix». Ho va emfasitzar amb unes paraules del papa Francesc: «La temptació que tenim sempre és la de seguir Crist sense Creu. No existeix l'amor veritable sense sacrifici d'un mateix.»

El prefecte de la Congregació per a les Causes dels Sants va continuar dient que els quatre beatificats «no buscaven el martiri. Aquest no es busca, sinó que es pateix», i esmentant el papa sant Joan Pau II, va afegir que «el martiri és la prova radical de l'home».

Delicadesa extrema sense odi

En tots els parlaments de l'acte va destacar l'extrema delicadesa amb la qual es va tractar el tema. Quan es van referir al martiri dels quatre beatificats van parlar del seu amor a Crist i que havien perdut la vida en la «persecució religiosa», però ni una sola citació en referència a la «guerra civil», al «conflicte de 1936-1939», cap acusació contra ningú, ni recordatori dels qui van poder ser botxins, ni un detall que es pogués assimilar a aversió, odi o rebuig. Ni tan sols partidisme.

Qui escriu això, precisament per haver publicat diferents treballs sobre la guerra del 1936-1939, i assistir a un gran nombre de congressos, conferències, simposis sobre el tema o sobre la repressió en aquest conflicte i més tard, sap com n'és, de diferent, l'ambient en altres llocs o fòrums. Alguns pretenen revifar la tensió. D'altres promouen l'amor, el perdó i la reconciliació, tot i que hagin estat innocents perseguits.

El bisbe de Girona presideix la missa de Sant Narcís

Francesc Pardo anima a «guarir ferides fins al perdó»

IGNASI MIRANDA
Redacció

La basílica de Sant Feliu de Girona, al costat de la catedral, va acollir el 29 d'octubre la missa major de Sant Narcís, patró de la ciutat i de la diòcesi. Va ser com l'ofici del retorn a la normalitat, perquè el temple, referent en la devoció al bisbe i màrtir Narcís, va tornar a lluir amb tota la seva resplendor.

En l'homilia, el bisbe de Girona, Francesc Pardo, va destacar que el Sínode participatiu que ha convocat el Papa és una oportunitat per construir una Església del futur en què tots camininjunts. Sobre la pandèmia, va subratllar que el coronavirus ha fet molt de mal a la societat i als creients, però també ha tingut una important dimensió positiva i esperançadora. «Hem constatat la

necessitat que tenim els uns dels altres, la gran capacitat de servei i sacrifici del personal sanitari i dels altres serveis essencials, de la necessitat de pensar en els altres i afrontar junts la pandèmia. Ens cal aprendre de l'experiència i afrontar la vida amb noves actituds: humilitat, fraternitat, actitud de servei, misericòrdia, fortalesa i pregària», va assegurar.

Referint-se a l'emergència climàtica, va recordar que «no podem deixar un desert a les noves generacions després d'haver rebut un jardí». En aquesta línia, va afegir que «perquè pugui parlar-se d'un veritable desenvolupament, cal assegurar que es produeixi una millora integral en la qualitat de la vida humana en els escenaris que ens envolten: la nostra habitació, la casa, el lloc de treball, el barri, el poble i la ciutat». El prelat va fer una crida a «respondre al clam de la terra, al crit dels pobres amb una economia ecològica, amb un estil de vida senzill».

I sobre la situació política i social que viu Catalunya, Francesc Pardo va destacar que viure en pau i construir junts el futur com a societat passa per posar els interessos del país per sobre dels del partit o la ideologia pròpia: «A Catalunya vivim una etapa de la seva mil·lenària història que requereix serenitat, capacitat de cercar ponts per construir, esforç per no marginar i excloure, acords pensant en el conjunt dels ciutadans i no només en la ideologia del propi grup; hem de valorar més tot allò que ens ha unit i que ens unirà, i no el que ens separa a partir de les diverses concepcions del país, totes legítimes.»

El bisbe va concloure que «també necessitem guarir les ferides que les tensions hagin provocat i que provoquin, fins a l'actitud generosa del perdó», i va demanar que «no convertim en enemics els qui no pensen com nosaltres o com el propi grup o partit».

La celebració de Sant Narcís va comptar amb la presència d'una representació de l'Ajuntament de Girona i d'altres autoritats d'administracions presents a la ciutat. A més, van participar en l'Eucaristia solemne capellans, religiosos, religioses i laics i laiques de la mateixa capital del Gironès i d'arreu de la diòcesi.

El bisbe Pardo en el moment de l'homilia.

Nova edició del salteri en l'original hebreu, la versió llatina de sant Jeroni i la traducció catalana

Totes les llengües dels salms

EDUARD BRUFAU
Barcelona

ARMAND PUIG I TÀRRECH

(ed.),

Els Salms en hebreu, grec, llatí i català. Homenatge a sant Jeroni en el 1600 aniversari de la seva mort (amb Joan FERRER, Joaquim MALÉ i Oriol PONSATÍ-MURLÀ. Introducció a càrrec d'Albert VICIANO) (Grans textos cristians 10), Barcelona: Ateneu Universitari Sant Pacià – Associació Bíblica de Catalunya – Centre de Pastoral Litúrgica – Publicacions de l'Abadia de Montserrat 2021, 1.007 pàgs.

Al llarg de la història l'anunci de la fe cristianes s'ha fet sobretot de manera oral, per la predicació. Però al mateix temps l'Església ha procurat gairebé des del començament posar i transmetre per escrit la Paraula de Déu en totes les llengües possibles. En aquesta tasca literària va tenir un paper destacat sant Jeroni (c. 345 – 420), que va traduir tota la Bíblia al llatí. Aquesta versió, coneguda com la Vulgata, va mantenir un gran prestigi en tot el cristianisme occidental durant més de mil anys; generacions i generacions de cristians van estudiar, meditar i pregar la Paraula a partir d'aquesta traducció. Per això, amb motiu dels 1.600 anys de la mort d'aquest Pare de l'Església, ha vist la llum una versió dels salms multilingüe que inclou la traducció de Jeroni, a part de l'original hebreu i la versió catalana.

El Dr. Joaquim Malé i Ribera, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, ha estat un dels diversos autors que ha treballat en aquesta edició. Malé explica que «amb motiu del setzè centenari de la mort de sant Jeroni, un dels homes més savis que han existit i l'obra del qual ha deixat una petja inesborrable, des de l'Associació Bíblica de Catalunya hem decidit de publicar unes hèxaples del saltiri en honor seu. Es tracta d'una obra voluminosa que conté una introducció actualitzada a la vida i obra de sant Jeroni d'Estridó

—feta pel patròleg Albert Viciano— i unes hèxaples dels salms, és a dir, el text del saltiri en sis columnes: l'hebreu masorètic, una traducció d'estudi de l'hebreu, la traducció llatina que feu Jeroni, la traducció llatina sixtoclementina, la traducció catalana de la BCI i, finalment, la traducció grega —dita dels Setanta— que data d'època antiga».

Aquesta magna obra ha estat possible gràcies a la col·laboració de diverses institucions acadèmiques d'Església i d'un equip multidisciplinari d'experts en sagrada Escripura, teologia, patrologia i filologia. Com diu el Dr. Malé, «l'obra ha estat coordinada pel rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, Mn. Armand Puig, i ha comptat amb la col·laboració de diversos biblistes catalans. Es tracta d'un llibre que, més enllà de l'aspecte imponent i del bon gust amb què ha estat editat, serà un recurs ideal per a totes aquelles persones que vulguin adonar-se de com el text dels salms ha anat prenent forma en les diverses traduccions al llarg de la història, així com també una eina perfecta per a l'estudi pausat de la llengua hebrea. No cal dir-ho, també va dirigit a totes aquelles persones que pregunten amb els salms, que és, en realitat, l'objectiu pel qual foren escrits. Donem-ne gràcies a Déu!».

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֵעִי לֹא אֶחָסֵד:	23,1 Salm de David. Yirwū ē el meu pastor [Pi רעה], no mancarà.	CANTICUM DAVID Dominus pascit me nihil mihi deerit	psalmus David Dominus reget me et nihil mihi deerit	23 (22),1 Salm del recull de David. El Senyor és el meu pastor: no em manca res.	Ψάλμὸς τῷ Δαυὶδ. Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει.
בְּנֵאֻת דָּשָׁן יִרְבִּיעֵנִי עֲלֵימִי מִנְחֹת יִהְיֶינִי:	23,2 Per prades/ pastures de herba em farà reposar [Hi רבץ], sobre aigües de repòs em conduirà [Pi].	in pascuis herbarum adclinavit me super aquas refectionis enutrivit me	in loco pascuae ibi me conlocavit super aquam refectionis educavit me	23 (22),2 Em fa descansar en prats deliciosos, em mena al repòs vora l'aigua,	εἰς τόπον ὕληος, ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν, ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέβρεψέν με,
נַפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחֵנִי בְּמַעְגַּל צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ:	23,3 El meu ésser fa retornar [Pi רבץ], em guiarà/menarà [Hi נחץ] per camins de justícia per causa de el seu nom.	animam meam refecit duxit me per semitas iustitiae propter nomen suum	animam meam refecit duxit me per semitas iustitiae propter nomen suum	23 (22),3 i allí em retorna. Em guia per camins segurs, per amor del seu nom.	τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν. ὠδήγησέν με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης ἐνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
גַּם כִּי־אֶלֶךְ בְּגֵיאַ צִלְמֹת לֹא־אֶירָא רָע כִּי־אֶתֶּה עִמָּדִי שִׁבְטֶךָ וּמִשְׁעֶנְיֶךָ רַחֵמָה יְיָחֲמֵנִי:	23,4 També quan camini [Pi לך] per una vall de obscuritat profunda, no temeré el mal, perquè tu ets amb mi, la teva vara i el teu bastó ells em confortaran [Pi].	sed et si ambulavero in valle mortis non timebo malum quoniam tu mecum es virga tua et baculus tuus ipsa consolabuntur me	nam et si ambulavero in medio umbrae mortis non timebo mala quoniam tu mecum es virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt	23 (22),4 Ni que passi per la vall tenebrosa, no tinc por de cap mal. Perquè tu, Senyor, ets vora meu: la teva vara i el teu bastó em donen confiança.	ἐὰν γὰρ καὶ πορεύω ἐν μέσῳ σκιάς θανάτου, οὐ φοβήσῃς με κακὰ, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ· ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταὶ με παρηγάσσουσιν.
תִּשְׁתָּדֵד לִפְנֵי שְׁלֹחַן גִּדְּךָ צִרְיֹת דְּשֹׁנָה בְּמִן רֹאשֵׁי כֹסִי רְחֵמָה:	23,5 Pararàs davant meu una taula davant els meus adversaris [Pi]. has fet greixós/ has ungut amb oli el meu cap, la meua copa	pones coram me mensam ex adverso hostium meorum impinguasti oleo caput meum et calix meus inebrians quam	parasti in conspectu meo mensam adversus eos qui tribulant me hostium meorum impinguasti in oleo caput meum et calix meus inebrians quam praeclarus est	23 (22),5 Davant meu pares taula tu mateix, i els adversaris ho veuen; m'has ungut el cap amb perfums, omple a vessar la meua copa.	ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με· ἐλπίσας ἐν ἑλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου, καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὡς κρατίστον.

Exemple de dues pàgines
de les hèxaples (Salm 23,1-5).

SABER ESCOLTAR

La mentida

Hi ha dos conceptes contraposats: la veritat i la mentida. Mentir és desfigurar la veritat i els que menteixen no són dignes de fiar. Per tant, qui menteix no és mereixedor de confiança.

Cal tenir en compte la reserva dels secrets. Requereixen discreció les nostres coses personals i les dels altres. Mai no expliquem les coses de casa a qualsevol persona. Tenim dret a una esfera privada.

També cal destacar el secret professional, com per exemple seria el cas d'un metge, d'un advocat i d'un sacerdot en la confessió; val a dir que aquest secret és absolut. És clar que no mereixen resposta els que burxen per saber. Diuen que: «Els qui guarden un secret ens mereixen confiança.»

Hi ha persones que no paren

de preguntar, solen ser molt importants. No tenen cap finesa d'esperit. En aquest cas, la contestació mereix, com a màxim, una evasiva. És un signe de poc seny dedicar-se a preguntar-ho tot. Per tant, hi ha coses que es poden amagar als altres. Hom amaga la veritat, encara que no digui pròpiament una mentida.

Els manaments de la llei de Déu són absoluts; el vuitè manament ens diu: «No diràs falsos testimonis ni mentiràs.» La primera mentida la va cometre Satanàs al Paradís terrenal. L'engany del diable va tenir èxit i Adam i Eva van ser expulsats del paradís.

El mentider pensa que és més llest que els altres i abusa de la gent crèdula; la seva falta de persona íntegra el col·loca temporalment damunt dels altres, fins que la seva

JOAN GUIERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

mentida és descoberta. Per això diem que «s'atrapa més aviat un mentider que un coix». El mentider diu falsedats per manipular els altres i treure'n algun profit.

Sant Pau diu (Efesis 4,22-25): «Heu de despollar-vos de l'home vell (...) i heu de renovar-vos per una transformació espiritual del vostre enteniment, i revestir-vos de l'home nou, creat a la imatge de Déu en la justícia i la santedat de la veritat. Per aquesta raó, abandoneu la mentida, digueu cadascú la veritat al vostre proïsme, que som membres els uns dels altres.»

Mentir és desfigurar la veritat i els que menteixen no són dignes de fiar

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Continuo el que fa quinze dies vaig titular *Fonaments*. El lector segur que recordarà l'experiència que vaig explicar quan vaig proposar als fills dels meus amics que expliquessin la seva actitud pel que fa a la fe. «Convenciment, després de superar dificultats», va dir un. «En expectativa, més aviat en recerca ansiosa», va dir una altra. «Buscant profunditat per tenir grans raons», va confessar un altre. «Sense problemes encara», va declarar la més joveneta... Tots ells estaven compromesos en moviments cristians, en els quals progressaven o ja hi prestaven servei.

Després, el meu amic em va escriure i em va dir que mai se li havia ocorregut a ningú preguntar això als seus fills estant ells presents. Reco-

A PROPÒSIT DE...

Trempe i feina

nec que mai havia imaginat aquest propòsit. Tots dos cònjuges procedien de famílies profundament cristianes i ells continuaven sent fidels a aquesta vocació. Per part nostra, els d'aquí eren matrimonis amb fills, relativament joves, que havien viscut inquietuds semblants.

La fe, com l'acer, s'ha de trempar i aquesta feina exigeix uns quants cops severos i acceptar-los fidelment.

En pocs anys, la religiositat aquí ha canviat molt. Més que atacs a la fe, el perill rau en la indiferència. També cal afegir l'embat silenciós de la pandèmia. No nego pas que el

Avui costa menys despollar-se corporalment, a les platges nudistes, que descobrir-se espiritualment

mal més gran hagi estat la malaltia i la mort que molts han patit, però, espiritualment, ens ha ferit a tots i alguns n'han sortit lesionats.

Ho he dit moltes vegades, avui costa menys despollar-se corporalment, a les platges nudistes, que descobrir-se espiritualment, triar mestre espiritual, entrenador, o anar al confessorari.

Tancat en ell mateix, viu sense examinar-se, i negant-se a estudiar seriosament el que l'ha d'inquietar i a allò que ha de ser fidel, i generalment obra per caprici o bé per ocurrència.

És creient o religiós, sense estar compromès a res, ni a ningú. Viu el moment sense angoixes, però oblidant que la fe compromet, que ha de comptar amb Déu, que ha de servir generosament els altres. Passen els dies sense traumes, i desconeix la felicitat a la qual està convidat.

SIGNES D'AVUI

Els xiuxiueigs de Déu

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

De vegades la malaltia ve de cop. La majoria de vegades, a poc a poc. Arriba de manera gairebé imperceptible, però gradualment s'apropia del pensament i de les emocions. El cos reacciona sense saber interpretar, sovint, l'abast de les molèsties, que es transformen en dolor creixent i en patiment. Diagnòstics mèdics, no sempre fàcils, intenten desentranyar les causes que bateguen sota els símptomes. Medicació per tornar la salut i analgèsia per fer més portable la situació. La malaltia es resisteix als intents de ser eliminada. Les defenses cauen una darrere l'altra. L'agenda experimenta molts canvis. Els compromisos no sempre es poden mantenir. Els temes secundaris perden interès. La mirada interior descobreix dins d'un mateix la pròpia vulnerabilitat. Un entorn de pandèmia aguditza les sensacions personals. La dalla de la

mort no és cap fantasia, sinó una realitat que sega vides en unes estadístiques sense clemència. El sofriment insisteix impertorbable amb la seva presència lacerant, de manera que no hi ha fugida possible. Suportar-lo fins que passi i arribi un nou episodi, tan inesperat com temut. Sales d'espera a urgències. Proves mèdiques. Queden pocs agafadors per aferrar-se a alguna cosa segura perquè tot és fràgil. Família i amics segueixen amb interès la teva evolució. S'agraeix el seu suport, però en el fons se sap que el patiment en última instància és personal i intransferible. Pren protagonisme allò que és essencial de la vida i la

El sofriment t'ha fet passejar per les nombroses estances

mort no és una possibilitat oblida-da. Déu no crida ni s'imposa. Només xiuxiueja. No es tracta de fer, sinó de deixar-se endur. Cedeixes el volant de la teva existència a altres mans, les seves. Quan el soroll deixa pas al silenci, la seva veu comença a ser perceptible. Es troba dins i recordes una altra vegada que la teva interioritat és habitada. Potser aleshores descobreixes que el sofriment t'ha fet passejar per les nombroses estances del Castell que explica santa Teresa: «*Unas en lo alto, otras en bajo, otras a los lados; y en el centro y mitad de todas estas tiene la más principal, que es adonde pasan las cosas de mucho secreto entre Dios y el alma.*» Potser saps que, encara que sigui per un instant, has estat a l'estança principal, de manera que desitges el guariment, sempre que el preu no sigui l'oblit d'aquesta experiència, que t'omple de sentir la vida.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Confesso que el títol de la penúltima pel·lícula d'Almodóvar ja em va agradar. Potser perquè respon molt bé a la vida mateixa amb els seus contrastos diaris i habituals.

Però jo sovint veig situacions d'aquest estil en què es donen la mà aquests dos extrems d'una mateixa vida, i en totes dues hi trobo veritables lliçons que m'han ajudat sempre a viure, a comprendre l'altre, i a continuar endavant lluitant per un món millor i més assequible per als germans vulnerables.

Avui llegia un comentari del jesuïta Jon Sobrino, un dels creadors de la Teologia de l'Alliberament i lluitador incansable per la causa dels pobres, que confirmava la meua experiència quasi diària: «Pobres són aquells éssers humans per als qui el fet bàsic

FINESTRA A LA VIDA

«Dolor y gloria» en la vida quotidiana

de sobreviure és una dura càrrega.» I vaig pensar que sovint ho puc experimentar sentint experiències dels meus amics.

Un dia qualsevol de qualsevol setmana. Al migdia soc al claustre de Santa Anna i una cara coneguda ve cap a mi, uns braços que s'obren entusiasmat per abraçar-me i el reconeixement mutu d'un amic a qui no veia des de fa anys.

Després de les salutacions i l'alegria de tornar-nos a veure, ens asseiem junts per posar-nos al dia de les nostres vides. Però, amb la seva en tenim prou! Jo el vaig conèixer i li vaig fer un seguiment quan era a la presó. Ja aleshores la seva història em va impressionar molt i vaig fer el possible per estar al seu costat, malgrat que no podia fer gaire més per canviar el curs de la seva vida.

Després el vaig perdre de vista fins aquell moment en el què ens vam reconèixer mútuament amb alegria.

S'havia rehabilitat, havia sortit de la seva situació addictiva que el va portar, en altre temps, a una amarga pobresa, d'una banda, i a l'abandonament familiar i a complir condemna.

Però, la seva vida actual continuava amb aquest altre tipus de pobresa de la qual ens parla Sobrino: la seva solitud, l'abandonament de la seva família l'ha portat a fer de la vida «una dura càrrega». Quanta gent pateix una situació semblant!

Pobres són aquells éssers humans per als qui el fet bàsic de sobreviure és una dura càrrega

Una vida per als altres

Ousman Umar, emprenedor social que crea oportunitats per als més joves

Ousman Umar no vol que ningú hagi d'arriscar la vida en la recerca d'oportunitats millors.

OUSMAN UMAR
«Jo vaig viure un infern, i el pitjor de tot és que ho continua sent per a molts companys que no han arribat o no arriben amb vida»

La vida d'Ousman Umar sembla de pel·lícula, però res del que ell ha viscut és ficció. És molt real, tant, que ho seguim veient cada dia a les notícies que ens recorden els centenars de vides que es perden als nostres mars: homes, dones i nens que s'ofeguen a les nostres costes juntament amb els seus somnis.

Aquesta és també la història d'aquest jove de Ghana que, no obstant això, no va acabar en tragèdia, tot i que hauria pogut ser així, tal com explicava al programa de Toni Marín *Tot anirà bé*, a Ràdio Estel.

Als 13 anys va deixar el seu país natal en una aventura que no podia ni endevinar: va creuar el Sàhara a peu, el mar en pastera i va veure morir pel camí la majoria dels seus companys de viatge, entre ells el

seu millor amic. Finalment, va arribar a Barcelona. Això sí, després de cinc anys de trajecte, travessant vuit països i recorrent 21.333 quilòmetres.

«Jo vaig viure un infern, i el pitjor de tot és que continua sent un infern cada dia, cada segon, per a molts altres companys que no han arribat o no arriben amb vida per poder explicar la seva història», compartia Ousman amb els oients de Ràdio Estel. En el seu llibre *Viatge al país dels blancs* descriu la seva epopeia. Com ell mateix reconeix, «les vivències concretes sí que em pertanyen a mi, però les tortures i la crueltat d'aquest camí pertanyen als milers i milers de companys».

No podem ni imaginar el que aquest jove, llavors un adolescent quan va sortir del seu país, ha vis-

cut, per molt que ens ho expliqui ell mateix. Posar-se a la seva pell no és senzill: «Durant el viatge vas construint lligams molt forts amb les persones, que ja no són simples companys de viatge. Quan van morint ja no són desconeguts, són germans. Són les úniques persones que tens al costat i en les quals pots confiar. Comparteixes moments íntims amb elles i l'endemà ja no hi són i tampoc no pots fer res per elles.»

Sol a la ciutat

Després de molt patiment, Ousman Umar arriba a Barcelona. No parla l'idioma local, no coneix ningú... però per primer cop se sent lliure. Ningú no el controla. Ni màfies, ni policia. «Em vaig sentir tan lliure i tan orgullós», diu, «que no vaig preguntar a ningú on era la Creu Roja i anava saludant tothom pel carrer. Em sentia com en el paradís, molt content perquè era un home lliure. Em va xocar molt que la gent no em tornés la salutació i que alguns, fins i tot, s'espantessin. I vaig pensar: "Sí que són estranys, aquests blancs!"».

Però la ciutat no era el paradís que ell pensava. Li va tocar dormir al carrer i semblava que el seu somni era a punt d'esdevenir malson permanent. Amb tot, va passar l'impensable. Una família li va donar una oportunitat i va creure en ell. Montserrat Roura i el seu marit el van acollir com a tutors. Aquí la seva vida va fer un tomb.

Ousman parla amb una estimació enorme dels seus «pares adoptius» i recorda especialment la primera nit que va passar a casa seva: «Feia dos mesos que vivia pels carrers de Barcelona, menjant de les escombraries i, d'un dia per l'altre, passo a menjar calent, a tenir un llit net, dutxa d'aigua calenta... la Montse em va acompanyar a la meva habitació, em va acotxar com un nen petit i em va fer un petó al front. No vaig ser capaç de tancar els ulls. Vaig passar tota la nit plorant pensant per què m'havia salvat jo i no els altres.»

Aquella pregunta que l'amoïnava tant, va obtenir resposta. «Vaig arribar a la conclusió», reflexiona Ousman, «que la pregunta no era "per què", sinó "per a què": donar

La bretxa digital, un repte urgent.

«Em va xocar molt que la gent no em tornés la salutació i que alguns, fins i tot, s'espantessin. I vaig pensar: "Sí que són estranys, aquests blancs!"»

«Vaig entendre que la raó principal per la qual la majoria de persones perden la vida al desert, a les presons de Líbia, al mar, és la manca de formació i d'informació»

veu als que no havien arribat amb vida i treballar al meu país d'origen per evitar que futures víctimes caiguessin en el mateix que jo. Que ningú més hagués de patir el que jo havia patit».

Amb els seus primers estalvis va fundar NASCO Feeding Minds, amb l'objectiu de millorar l'educació a Ghana. Aquesta entitat es dedica a crear oportunitats per a les generacions més joves proporcionant educació digital. La idea és que els nois i noies disposin d'eines i coneixements a l'abast que els permetin desenvolupar el seu talent i accedir a la informació necessària per crear oportunitats i decidir el seu futur.

«Vaig entendre que la raó principal per la qual la majoria de persones perden la vida al desert, a les presons de Líbia, al mar, és la manca de formació i d'informació», reconeix Ousman. En aquest sentit, destaca que «calia una ONG que nasqués des de baix, que entengués la necessitat real de la seva pròpia gent.

Fent l'esforç de deixar d'alimentar estómacs per alimentar ments».

Assumir responsabilitats

Aquest jove de Ghana considera que la cooperació internacional «ha de fer un esforç per canviar l'estratègia, perquè no ha funcionat i continuen arribant pasteres, i continua morint gent, continuen arribant cadàvers d'africans a les costes espanyoles buscant un futur millor».

Amb rotunditat, Ousman afirma que «he assumit una responsabilitat. És la meua responsabilitat que, com a mínim, una petita part d'aquest món meu canviï a millor. Perquè cadascun de nosaltres som els presidents del nostre món, els secretaris generals de la nostra ONU...».

Ousman pot dir amb orgull que, «després de nou anys, sense cap tipus d'ajuda ni subvenció, només amb la bondat i la bona fe de la gent hem pogut crear i seguim creant aules d'informàtica en més de 39 escoles a Ghana. Hi han passat més de 20.000 persones des que vam començar».

Però amb això no n'hi ha prou. «El més bonic de tot això és la fase final, tancar el cercle», explica Ousman, «perquè jo no crec en la caritat. Jo crec en la prosperitat. Ara busquem empreses que donin certificació als nois perquè puguin treballar per a empreses a qualsevol lloc del món des de Ghana».

Així, ha nascut NASCO Tech, una empresa social que genera oportunitats laborals per als estudiants ja graduats. «Sense necessitat de pagar a cap màfia, ni creuar cap desert ni cap mar per anar a Europa a cercar feina; sinó des de Ghana, treballar per a empreses de qualsevol lloc del món.»

Sembla llunyà en el temps el dia en què Ousman va decidir sortir del seu país, però en el seu cor i ment els records són inesborrables i l'empenyen a continuar treballant per altres joves compatriotes.

La seva tasca ha estat reconeguda amb el Premi Princesa de Girona Social 2021 i podem conèixer la segona part de la seva història al llibre *Des del país dels blancs*.

Per a més informació: www.nascoict.org.

©Borja Abargues

Més de 20.000 joves s'han beneficiat de la formació gràcies a NASCO Feeding Minds.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Espais de conversa

Benvolguts i benvolgudes, tots nosaltres voldríem que aquest temps de Sínode fos un moment de coneixement mutu i de diàleg profund. Però per gaudir-ne hem d'aprendre a crear espais de conversa. I perquè hi hagi conversa és tan important escoltar des del silenci interior com parlar des de la pròpia identitat, dues accions que *a priori* semblen més fàcils del que són. L'escolta demana una actitud honrada i responsable de creure que l'altre, estimat i valorat per Déu, és també ben important per a mi; reclama pobresa espiritual per a saber entendre que el contingut que ell em comunica, sovint ben allunyat de la meva raó, conté una riquesa que no puc deixar escapar. Potser tenim tendència a sobrevalorar-nos i massa poc recordem les paraules sempre interpel·lants del Nou Testament: «Amb tota humilitat, considereu els altres superiors a vosaltres mateixos» (Fl 2,3). Buidar-nos de tot el bagatge que portem a dins, amb senzillesa i simplicitat de cor, ens fa aptes per escoltar atentament el germà que se'ns atansa.

En l'art de la conversa, però, no n'hi ha prou amb l'escolta, sinó que se'ns demana una paraula de part nostra. La parla és un dels dons més elevats que Déu ha regalat a la humanitat, perquè, en gran mesura, la nostra interioritat s'expressa a través d'ella. Els seus efectes beneficiosos són exaltats pel savi: «Una bona resposta dona alegria: una paraula oportuna, que n'és, d'agradable!» (Pr 15,23). I tanmateix la paraula amaga molts paranys. Podem utilitzar-la superficialment parlant per parlar, potenciant les pròpies idees i subjectivitats per damunt de la recerca de la veritat, projectant com una càrrega les nostres insatisfaccions. Fins i tot, podem mentir sobre notícies o esdeveniments que afecten la vida d'altres persones, les avui penosament conegudes com a *fake news*.

La parla que necessitem per construir un diàleg fructífer exigeix evitar tots aquests esculls i concentrar-nos en un exercici de domini interior i d'intel·ligència elegant. El missatge que volem comunicar ha de ser, abans de res, coherent amb els sentiments del Crist, i arribar als

altres mai des de la imposició, sinó des de la llum atractiva de la veritat. Si abans de pronunciar una paraula ens aturèssim a intuir l'efecte que aquesta pot causar, no modificariem més d'una vegada la nostra expressió? Àdhuc davant la possible mala educació de l'altre, la nostra ha de ser una resposta ponderada i equilibrada, disposada a continuar oferint misericòrdia i pau, l'única veu que Déu coneix i accepta. Diu l'Apòstol: «Que de la vostra boca no surtin mai paraules dolentes, sinó tan sols aquella paraula que serveixi per edificar els altres en allò que convingui i faci bé als qui l'escolten» (Ef 4,29). Abans de res, hem de fer madurar una consciència clara que la nostra expressivitat té com a interès i finalitat fer bé als qui ens escolten, tot edificant el Regne de Déu.

Des d'aquí entendrem que allò que més ens interessa és la llum que l'Esperit ens vulgui regalar en cada moment. Serà ell qui ens ensenyi a construir dia a dia la família dels creients, amb el testimoniatge d'unitat que el món espera de tots nosaltres.

Ben vostre.

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Somiem junts amb cor i imaginació

Fa vuit anys, el papa Francesc, referint-se a la necessitat d'una impostergable renovació eclesial, ens deia que somiava «una opció missionera capaç de transformar-ho tot, per tal que els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial esdevingui un camí adequat per a l'evangelització del món actual més que per a l'autopreservació. La reforma d'estructures que exigeix la conversió pastoral només pot entendre's en aquest sentit: procurar que totes elles esdevinguin més missioneres, que la pastoral ordinària en totes les seves instàncies sigui més expansiva i oberta, que col·loqui els agents pastorals en constant actitud de sortida i afavoreixi així la resposta positiva de tots aquells que Jesús convoca a la seva amistat» (cf. EG 27). M'he demanat moltes vegades fins a quin punt tenim assumit aquest desig manifestat en forma de somni, proposta d'un canvi necessari.

Fa un parell de setmanes, aquest somni s'obria a les dimensions del món llençant unes peticions urgents dirigides a col·lectius amb influència decisiva dins la societat. Peticions valentes que les deia en nom de Déu i en el marc d'un videomissatge dirigit als moviments populars, als quals li agradava anomenar «poetes socials». Dirigia aquestes peticions als grans laboratoris, als grups financers, a les grans corporacions mineres, petrolieres i immobiliàries, a les grans corporacions alimentàries, als fabricants i traficants

d'armes, als gegants de la tecnologia i de les telecomunicacions, als mitjans de comunicació social, als països poderosos, als governs en general i als polítics de tots els partits i, finalment, als líders religiosos. Demanava «tendir ponts d'amor perquè la veu de la perifèria amb els seus planys, però també amb el seu cant i la seva alegria, no provoqui por sinó empatia en la resta de la societat».

A continuació, feia una invitació a somiar junts i a utilitzar no només el cervell i les mans, sinó el cor i la imaginació. «Somiem junts, són precisament els somnis de llibertat i igualtat, de justícia i dignitat, els somnis de fraternitat els qui han millorat el món.» Diu estar convençut que «en aquests somnis hi ha el somni de Déu per a tots nosaltres, que som els seus fills». Ho podem aconseguir? —es demana— i dirà que sí, ja que és possible viure en harmonia amb tota la humanitat i amb la creació. La referència a *Fratelli tutti* i a la Doctrina Social de l'Església és obligada per teixir nous camins que moguin a una actuació coherent amb l'Evangelí i no oblidis els signes dels temps. Per això, proposa una opció tan concreta com és un ingrés bàsic o salari universal perquè cada persona pugui accedir als més elementals béns de la vida i, al mateix temps, una reducció de la jornada laboral, ja que és just lluitar per una distribució humana d'aquests recursos. L'esperança ens ve de la promesa de Jesús d'estar amb nosaltres cada dia!

COMENTARI DE LA PARAULA

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS

Biblista i egíptòloga

Per què és important la Septuaginta?

Conta la llegenda que el gran sacerdot Eleazar va enviar a Alexandria des de Jerusalem 72 savis, 6 de cada tribu, per a traduir la Torà al grec a petició del rei Ptolemeu Filadelf (285-246 aC); una traducció per a la biblioteca de la ciutat. Aquesta llegenda conservada a la Carta d'Arístees, va ser enaltida per Filó d'Alexandria, el qual va ressaltar que totes les traduccions, fruit de la inspiració divina, eren coincidents. El seu nom, Septuaginta o LXX, deriva precisament d'aquí. La seva conservació és reflex de com en va ser, d'important, la traducció al grec de la Torà, en un primer moment, seguida de la resta dels textos, una tasca ingent que es va dur a terme entre el 250 i el 150 aC aproximadament, sent els escenaris Alexandria i Palestina. L'hellenisme que havia anat impregnant tot el llevant mediterrani, i havia convertit la llengua grega en llengua franca, va suposar un repte per als jueus, especialment aquells que vivien a la diàspora. Sembla que en la traducció es barrejarien diverses motivacions com són: la reivindicació cultural del text bíblic situant-se en línia amb els grecs i l'estudi dels clàssics; la necessitat litúrgica, ja que en alguns llocs l'hebreu ja no es coneixia; el fet que es pogués consultar en l'àmbit jurídic a causa de l'estatus especial que tenia la comunitat jueva a la ciutat, d'aquí l'interès del rei... De la LXX se'n conserven diferents documents que reflecteixen la gran vitalitat del text, que encara no s'havia uniformitzat, i del qual s'han conservat versions de les més antigues de l'AT. A més, es van incorporar nous textos escrits en grec, els deutero-canònics. L'església naixent la va prendre com a text referent, d'aquí provenen les cites al NT.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

El Fill de l'home s'ha manifestat amb gran potència i glòria als quatre vents

GLÒRIA MOVES

Marc, a diferència de Mateu (Mt 24,3), no parla de la fi del món, sinó de la més que previsible ruïna de Jerusalem i del Temple. Jesús imparteix una lliçó al triumvirat format per Pere, Jaume i Joan, els líders que arrossegueu darrere d'ells el conjunt dels seus deixebles, i a Andreu, exdeixeble de Joan Baptista. Ho fa «en privat», «assegut» a la càtedra que li brindava la muntanya de les Oliveres «enfrentada» tradicionalment amb la muntanya de Sió, on s'erigia el Temple. En tot moment defuig donar el senyal espectacular que hom esperava faria el Messies per alliberar el poble d'Israel del jou dels romans. Servint-se del llenguatge ple d'imatges de l'apocalíptica jueva: «S'enfosquirà el sol i no donarà la lluna la seva resplendor; aniran caient els astres del cel estant, i seran sacsejades les forces dels cels», ho interpreta com els senyals que precediran «la vinguda del Fill de l'home sobre els núvols» inspirant-se en el llibre de Daniel (Dn 7), emmarcant així la vinguda constant del Fill de l'ho-

me que anirà reunint dels quatre punts cardinals tots aquells que s'hagin fet dignes de ser considerats «els seus elegits», per haver col·laborat amb ell en la realització del projecte del Déu creador. La lliçó que els imparteix, la podem comprovar també nosaltres: «De la figuera, apreneu-ne la lliçó: quan el seu brançam es torni tendre i tregui fulles en ell, sabeu que ja és a prop l'estiu.» Tot això tindrà lloc en el marc d'«aquesta generació», els insisteix, com de fet va succeir pels anys 70. Convé desmitificar tot el llenguatge que ens han imbuït sobre la fi del món i el judici final. Els «àngels» que reuniran els elegits es troben arreu on hi ha voluntaris que es posen al servei dels més necessitats i menystinguts per la nostra societat de poder. Pel que fa «al dia aquell i l'hora», respon escaridament a Andreu deixant-li ben clar que «ningú no en sap res, ni els àngels en el cel ni el Fill, sinó tan sols el Pare».

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

Diumenge XXXIII de durant l'any

Lectura primera

Dn 12,1-3

En aquell moment serà salvat el teu poble

Lectura de la profecia de Daniel:

En aquell temps es presentarà Miquel, comandant dels exèrcits celestials, que vetlla pels fills del teu poble; hi haurà un temps de desgràcies com no se n'havien vist des que existeixen les nacions fins aquell moment. Però en aquell moment serà salvat el teu poble, tots els qui estaran inscrits en el llibre. La multitud dels qui dormen a la pols de la terra es desvetllarà, uns per a la vida eterna, altres per a la vergonya d'una reprovació eterna. Els justos resplendiran com la llum del firmament, els qui hauran conduït el poble pel bon camí brillaran com els estels per sempre més.

Al·leluia

Lc 21,36

Estigueu alerta pregant en tota ocasió perquè us pugueu mantenir drets davant el Fill de l'home.

Salm responsorial

15

Senyor, heretat meva i calze meu, vós m'heu triat la possessió. Sempre tinc present el Senyor; amb ell a la dreta, mai no cauré.

R. Guardeu-me, Déu meu, en vós trobo refugi.

El meu cor se n'alegra i en faig festa tot jo, fins el meu cor reposa confiat: no abandonareu la meva vida enmig dels morts ni deixareu caure a la fossa el qui us estima. *R.*

M'ensenyareu el camí que duu a la vida: joia i festa a desdir a la vostra presència; al vostre costat delícies per sempre. *R.*

Lectura segona

He 10,11-14.18

Amb una sola oblació ha consagrat del tot i per sempre els qui havien de ser santificats

Lectura de la carta als cristians hebreus:

Tots els sacerdots oficiaven diàriament i ofereixen sovint unes víctimes semblants, que mai no poden treure els pecats. Però Jesucrist, després d'oferir-se una sola vegada com a víctima pels pecats, s'ha assegut per sempre a la dreta de Déu, esperant que Déu faci dels seus enemics l'escambell dels seus peus. Amb una sola oblació ha consagrat del tot i per sempre els qui havien de ser santificats. Un cop Déu ha perdonat els pecats, ja no cal presentar cap més ofrena per obtenir-ne el perdó.

Evangelí

Mc 13,24-32

Reunirà els seus elegits, que vindran de tots quatre vents

Lectura de l'evangelí segons sant Marc:

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Aquells dies, després d'aquelles desgràcies, el sol s'enfosquirà, la lluna no farà claror,

les estrelles aniran caient del cel i els estols que dominen allà dalt trontollaran. Llavors veuran venir el Fill de l'home sobre els núvols amb gran poder i amb gran majestat. Mentrestant enviarà els àngels per reunir els seus elegits, que vindran de tots quatre vents, des dels extrems més llunyans de la terra i del cel. Mireu la figura i apreneu-ne la lliçó: quan les seves branques es tornen tendres i

neixen les fulles sabeu que l'estiu s'acosta. Igualment, quan vosaltres veureu tot això, sapigueu que ell s'acosta, que ja és a les portes. Us dic amb tota veritat que no passarà aquesta generació sense que s'hagi complert tot això. El cel i la terra passaran, però les meves paraules no passaran. Ara, del dia i de l'hora, ningú no en sap res, ni tan sols els àngels ni el Fill; només ho sap el Pare.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 1)

Novembre

14. DIUMENGE

Diumenge XXXIII de durant l'any, Verd. Lectures: Daniel 12,1-3 / Salm 15 / Hebreus 10,11-14.18 / Marc 13,24-32

SANTORAL: Josep Pignatelli, prev.; Serapi, mr.; Veneranda, vg.

15. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 1,11-16.43-45.57-60.65-67 / Salm 118 / Lluc 18,35-43. O bé: *Sant Albert el Gran* (ML), Blanc.

SANTORAL: Eugeni, b.; Leopold.

16. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Macabeus 6,18-31 / Salm 3,2-7 / Lluc 19,1-10. O bé: *Santa Margarida d'Escòcia* (ML), Blanc; *Santa Gertrudis* (ML), Blanc.

SANTORAL: Edmon, b.

17. DIMECRES

Santa Isabel d'Hongria (MO), Blanc. Lectures: 2 Macabeus 7,1.20-31 / Salm 16 / Lluc 19,11-28

SANTORAL: Gregori Taumaturg, b.; Iscle i Victòria, mr.

18. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 2,15-29 / Salm 49 / Lluc 19,41-44. O bé: *Dedicació de les basíliques dels sants Pere i Pau* (ML), Blanc. Barcelona: *Dedicació de la catedral* (S), Blanc.

SANTORAL: Aureli, mr.; Romà, mr.

19. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 4,36-37.52-59 / Salm 1 Cròniques 29,10-12 / Lluc 19,45-48

SANTORAL: Abdies, prof.; Crispí, b.; Fost, diaca i mr.

20. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 6,1-13 / Salm 9 / Lluc 20,27-40. Sant Feliu de Llobregat: *beates Isabel Ferrer i companyes* (ML), Vermell.

SANTORAL: Benigne, b. i mr.; Silva, vg. i mr.; Octavi i Adventor, mr.

El Sant 16 NOVEMBRE

Santa Margarida d'Escòcia

Tal com Jesús s'abaixà per salvar la humanitat, també s'espera que els governants cristians facin el mateix per tal de servir el poble. Els pocs poderosos que ho han posat en pràctica han estat reconeguts per l'Església com a sants. Entre aquests hi ha la reina Margarida d'Escòcia (c. 1045 – 1093).

Pertanyent a les famílies reials d'Anglaterra i Hongria, es va casar amb Malcolm III d'Escòcia i va esdevenir així reina d'aquest país. Dona molt pietosa des de ben jove, dedicava moltes hores a la pregària personal i es va encarregar personalment de transmetre la fe als seus vuit fills, entre els quals hi ha dos sants i un beat. Preocupada per la bona salut física i espiritual del seu poble, es va dedicar a l'atenció dels pobres i els malalts, i va fundar diversos monestirs i esglésies. També és coneguda per haver establert un servei regular de ferris entre les dues ribes d'un estuari per als pelegrins que anaven a venerar les relíquies de l'apòstol sant Andreu a l'abadia del mateix nom. Per totes aquestes obres va ser sempre molt estimada per les classes populars, i finalment va ser canonitzada l'any 1251 per Innocenci IV.

On comença la vida litúrgica?

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Institut de Litúrgia
ad instar Facultatis

Aquesta és una qüestió que es plantegen sovint els educadors dels infants i dels joves catòlics; també de la gent gran que descobreixen la fe o volen aprofundir-la. Com començar —es pregunten— un camí que els conduïxi a ser uns creients adults, capaços de participar de forma activa i plena en les celebracions sacramentals, de tal manera que, en cadascuna d'elles i, especialment, en la missa dominical, siguin conscients de la trobada amb el ressuscitat i Senyor de la seva vida.

El Vaticà II ens va advertir que la plena i activa participació de tot el poble en la litúrgia no és una cosa opcional, sinó que es tracta de «la font primària i necessària en la qual han de beure els fidels l'esperit veritablement cristià» (SC 14). Educar en aquest sentit és, per tant, de primera importància, si volem evangelitzar en coherència al mandat evangèlic.

Les respostes a aquesta necessitat, al llarg de les últimes dècades, han estat múltiples. No sembla, però, que l'eficàcia les hagi acompanyat donada la baixíssima presència de joves, i d'adults joves, en les nostres esglésies.

Molts anys abans de l'esdeveniment conciliar, el gran teòleg Romano Guardini també va afrontar aquest tema. En el seu apostolat, com a sacerdot i professor, amb universitaris alemanys, va dur a terme una enorme tasca d'educació litúrgica. Són famoses les trobades al castell de Rothenfels on, amb alumnes i exalumnes, anava aprofundint sobre qüestions vitals de la vida cristiana. Ells hi acudien amb gran desig d'escoltar el professor, i de compartir entre tots allò que cremava en el seu cor i el que el seu intel·lecte reclamava.

D'aquestes reunions sortiren publicats alguns dels seus llibres, ja que la

preparació de cadascuna d'aquestes sessions, que podien durar diversos dies, estaven minuciosament pensades per Guardini. En els inicis dels anys trenta, el teòleg va preparar un conjunt de conferències molt complet dedicades a l'Eucaristia, que cristal·litzaria —amb altres aportacions— en el seu llibre sobre la missa aparegut el 1939; seria l'última aportació del professor a Rothenfels abans de seva confiscació pels nazis. Aquest llibre aconseguiria més tard el nivell clàssic de la teologia eucarística, i va ser considerat per l'autor com una iniciació pràctica i una expressió fidel del moviment litúrgic.

En els textos de la primera part del llibre a què ens referim, el punt de partida és el silenci davant Déu, una actitud de recolliment que, segons l'autor, prepara a tota la celebració. És aquí on afirma: «Si algú em preguntés on comença la vida litúrgica, li respondria: en l'aprenentatge del silenci.»

Gairebé un segle després, segueix essent vàlida aquesta proposta de Guardini? Davant d'una forma de viure acorralada per la xerrameca, per inacabables i enlluernadores imatges davant les pantalles, amb sorolls pertot arreu, distraccions sense fi, no podem donar per descomptada la capacitat dels nostres contemporanis al silenci interior; és important, doncs, portar-los de la mà cap a aquest santuari de recolliment on podrà ressonar, amb tot el seu significat, la paraula de la veritat i brillar, així mateix, la bellesa del sagrament.

Educar en aquest camí de silenci és, sens dubte, apostar amb esperança per batejats adults, capaços de participar plenament, conscientment i activa en les celebracions litúrgiques i, així, «abraçar el Senyor en els seus sagraments» (cf. sant Efreem).

Homenatge de la Confraria de Montserrat de Lleida a Mn. Xavier Batiste (i II)

En el seu parlament, Josep Estruch va esmentar també dues iniciatives importants de Mn. Batiste, com van ser la creació de la Colònia Qumran per a nens i nenes, que tenia lloc a Montserrat coincidint amb la Romeria. I la reconversió del butlletí *El Matí*, que ja ha arribat al número cent.

«Va ser un home de Montserrat a Lleida, estimava la Moreneta amb desmesura i Montserrat era per a ell un referent. No es perdia cap oportunitat per pujar-hi i sempre ens deia: "Montserrat és el nostre Sinaí i, per tant, hem de tenir en compte tota la riquesa artística, cultural, espiritual i litúrgica que ens aporta el monestir." El seu tarannà, la seva bonhomia i el seu amor a la patrona de Catalunya se'ns ha encomanat a tots els que vam estar al seu costat», va afirmar Estruch.

Tot seguit, va intervenir Mn. Ramon Prat, que va iniciar la seva ponència fent esment a «la rialla lluminosa de Mn. Batiste». Alhora, el va recordar com un capellà que transmetia comunió i sentit a la vida i a la fe: «Un home que va caminar per la vida sense fer soroll, però que tenia dues carreres i va publicar llibres. Que aguantava els menyspreus. Un home humil, però alhora d'una gran saviesa. Un prevere que va creure en el laïcat, amb una gran tendresa, caritat, goig i pau, que va ser per a tots un bon pastor i testimoni vivent del *Magníficat* de Maria.»

Xavier Pegibet, expresident de Vida Creixent, va evocar la seva tasca de consiliari d'aquest moviment de gent gran i va agrair-li la seva feina i suport: «Sempre va estar amb nosaltres en

tot el que calia i ens va ajudar molt a tots. Era una persona extraordinària, un home de fe... de molta fe. I, per damunt de tot, era un home bo.»

L'animadora de comunitat Conxita Pozas va recordar els trenta anys que havia treballat amb Mn. Batiste a la Pastoral Familiar de l'arxiprestat del Baix Segre. «Mossèn Xavier —va constatar— era una persona bona, molt humana, un gran somiador, era incansable en la seva entrega i disponibilitat. Es feia estimar per tothom. Amb ell vam descobrir la gratuïtat del servei, de la entrega, del perdó, de l'amistat i, sobretot, de l'amor de Jesús.»

El bisbe Salvador va intervenir per cloure l'acte. Va agrair la Confraria que hagi volgut recordar i homenatjar el qui va ser durant molts anys el seu consiliari, «a qui cal agrair que lliurés la seva vida i el seu ministeri al servei del poble de Déu».

L'acte va tenir uns interludis musicals a càrrec de Joan Mas, antic escolà de Montserrat, que va interpretar a la perfecció temes montserratins com *Moreneta en sou o Nigra Sum*, entre altres. Va cloure amb el cant del *Violai*, que tothom va cantar dret.

Mn. Xavier Batiste solia dir que «Montserrat és el nostre Sinaí»

Postals des d'Andalusia

Què cal fer per triomfar?

Els joves sovint acostumen a formular aquesta pregunta: «Què cal fer per triomfar?» És a dir, com aconseguir l'èxit a la vida, com viure bé, com aconseguir que les derrotes no ens arribin. Fa uns dies, a la residència de joves universitàries de les Religioses de Maria Immaculada de Còrdova, feia aquesta pregunta, després de la celebració de l'Eucaristia: «Què hem de fer per triomfar a la vida?» De seguida vaig captar la seva atenció i els vaig voler oferir una resposta clara i contundent: per triomfar a la vida cal tenir tres coses importants: «Objectius clars, camins veritables i acompanyants meravellosos.»

Primer, «objectius clars». O el que és el mateix, saber quina és la nostra missió a la vida, quin és el nostre projecte, què volem fer, en els àmbits essencials de la nostra existència. En definitiva: «On volem anar o què volem aconseguir?»

Segon, «camins veritables». Cometríem un error fatal si, tenint clars els objectius i la nostra missió diàfana, ens equivoquésim a l'hora triar els camins veritables per aconseguir-la. Cauríem en una «derrota anticipada»: la incoherència que, en tantes ocasions, ens assalta sense que gairebé ens n'adonem.

Tercer, «acompanyants meravellosos». No ídols, sinó acompanyants. Des de la riba de la fe, Jesucrist, salvador de la humanitat, mestre i amic; Maria, model de l'autèntic cristianisme; i tants «sants de la porta del costat», «homes i dones de bé», que ens poden il·luminar, encoratjar i ajudar.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

El nomenament del nou bisbe de Terrassa

Diuen que n'hi ha per dies, però aquesta resposta no és de fiar. I qui serà?

Desitjariem un bisbe fidel, però fidel a què i a qui? Fidel al país i al poble que haurà de servir i acompanyar. Fidel a l'Evangeli. Fidel al franciscanisme del Bisbe de Roma. Fidel en l'atenció als més vulnerables i marginats socialment. Fidel a la llibertat de l'Esperit que tenim tots els cristians...

Algú em podrà dir que això és la carta als Reis Mags. Benvolguts Francesc, Bisbe de Roma; Bernardito Auza, nunci a Madrid; Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, vostès, que han de beneir el nomenament, tinguin en compte totes aquestes fidelitats per tal que el poble de Déu, que volem seguir fent camí confiadament, puguem participar en la decisió essent consultat i tingut en compte el nostre parer.

El món necessita persones valentes i creïbles. No us refieu dels qui volen ser bisbes, refieu-vos més aviat d'aquells que s'hi resisteixen i que no en volen ser, precisament perquè són fidels al poble i tenen una gran exigència a viure l'Evangeli de Jesucrist, l'únic Senyor.

Que l'Esperit Sant us acompanyi en aquest difícil discerniment i tingueu el coratge de ser fidels al seu dictat. Tots som i ens sentim Església.

JOSEP-MARIA FONT I GILLUÉ
Terrassa

Un mossèn molt estimat

Ha estat una satisfacció per a mi veure que, a la secció *Gent de casa*, del 17 d'octubre, Joan Pallarès-Personat parla de Mn. Josep M. Alomà i Altisent. Durant 20 anys va ser regent de la nostra parròquia de la Puríssima de Sabadell, on va arribar l'11 de desembre del 1930,

segons consta a l'arxiu parroquial.

Va venir com a regent perquè el rector Mn. Pere Beleta, per malaltia, no residia a la parròquia i durant molt temps vam tenir diferents regents.

Personalment, el vaig conèixer força, perquè, quan jo era un nen, venia molt per casa buscant material i ajuda per a la reconstrucció de la nau de l'església i la rectoria; i, naturalment, també el recordo en els actes litúrgics.

La família del seu germà va venir a viure a Sabadell i amb el seu nebot vam tenir una bona amistat. Actualment, els seus renebots viuen a Sabadell. El seu nebot m'explicava que també era familiar seu el pare escolapi Miquel Altisent, gran promotor del cant litúrgic.

En convocar-se oposicions per a rectors l'any 1948, en no poder demanar la Puríssima, perquè tenia un altre rector titular vitalici, va demanar la parròquia de Santa Maria de Sants, que se li va concedir.

Quan Mn. Alomà va morir, va ser substituït a la parròquia de Sants per Mn. Ramon Daumal, també procedent de la Puríssima de Sabadell.

Molt cordialment,

DANIEL PINYA
Sabadell

Presidència a preu d'or

Mai cap president espanyol havia disparat la plantilla de la Moncloa amb la col·locació de tantes persones afins, ni havia pressupostat una despesa anual com aquests 40 milions d'euros. Les xifres oficials de l'Estat parlen per elles mateixes.

Aquest és el preu de convertir el palau presidencial en una espècie d'agència de col·locació amb més assessors i directors generals que mai. Gairebé 300 persones per a una presidència a preu d'or.

ANNA MARIA MUNTADA BATLLE
Granollers

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«L'eutanàsia no soluciona res»

Dr. Josep Maria Guardiola, president de l'Associació Catalana d'Estudis Bioètics

MAC

Metge internista del Servei d'Urgències de l'Hospital de Sant Pau i professor titular de la Facultat de Medicina de la Universitat Internacional de Catalunya, el Dr. Josep Maria Guardiola és el president de l'Associació Catalana d'Estudis Bioètics. Una entitat que el proper 16 de novembre organitza la jornada *Com viure amb pau i dignitat el procés de morir. Eutanàsia: solució o fracàs* al Palau Macaya de Barcelona. El Dr. Guardiola assegura que la legalització de la mort assistida és «un fracàs per a la nostra societat».

Quin és l'objectiu de l'Associació Catalana d'Estudis Bioètics?

Creada l'any 1994, el seu propòsit essencial és debatre i analitzar els aspectes bioètics relacionats amb la nostra pràctica assistencial. És una associació aconfessional constituïda fonamentalment per metges i infermeres, però que està oberta a tothom. Assumim, com a principi bioètic bàsic, la dignitat de tot ésser humà, des de la seva concepció fins a la seva mort natural. Així mateix, impulsem l'ensenyament de la bioètica en els àmbits de formació dels professionals relacionats amb l'àmbit de la salut. Una altra de les nostres tasques és la sensibilització de la societat en la dimensió ètica de les ciències de la salut, com a factor de progrés individual, familiar i comunitari.

El 16 de novembre tindrà lloc la jornada «Com viure amb pau i dignitat el procés de morir. Eutanàsia: solució o fracàs». Amb quina finalitat s'organitza?

Arran de l'aprovació, el març d'enguany, de la Llei orgànica de regulació de l'eutanàsia a l'Estat espanyol, hem decidit organitzar aquesta jornada. Aquesta llei ha entrat com per la porta de darre; pràcticament no hi ha hagut debat social. Tots els membres de l'Associació Catalana d'Estudis Bioètics som contraris a aquesta llei,

no perquè estiguem en contra de res, sinó perquè estem a favor de la vida. Una gran diferència. Per parlar-ne, hem convidat tres ponents molt rellevants. La Dra. Francisca Pérez-Madrid, catedràtica de Dret eclesiàstic, parlarà de la *Legalització de l'eutanàsia i drets irrenunciables*. Tot seguit, el Dr. Manuel Martínez Sellés, catedràtic de Medicina i president de l'Il·lustre Col·legi Oficial de Metges de Madrid, impartirà la conferència *Eutanàsia des de l'ètica i deontologia mèdica*. Després, el Dr. Xavier Gómez-Batiste, catedràtic de Medicina pal·liativa i tot un referent internacional en aquesta matèria, farà una xerrada sobre *L'atenció pal·liativa de qualitat com a dret humà fonamental*. Com a cloenda, jo mateix parlaré sobre aspectes antropològics de l'eutanàsia i donaré a conèixer les conclusions de la jornada.

Què opina de la llei de l'eutanàsia?

És una llei molt nociva pel que fa a la dignitat humana. L'eutanàsia no soluciona res. Aquesta llei atorga un dret molt trist al personal sanitari, que és el de poder posar fi a la vida de les persones. Fa vint-i-cinc anys que exerceixo la medicina. He ajudat moltes persones a morir, però no n'he matat cap. No tinc consciència d'haver matat ningú, perquè no és la meva feina. Només de pensar-hi, ja m'esgarriro. L'eutanàsia és una acció

«La nostra missió és eliminar el patiment, l'angoixa... però no eliminar el pacient»

deliberada proactiva per posar fi a la vida d'un ésser humà. Això és matar. I això és el que els metges ens hem compromès a no fer. En el jurament hipocràtic ho expressem clarament. Per tant, aquesta llei no aporta res; és un retrocés. La nostra missió és eliminar el patiment, l'angoixa... però no eliminar el pacient. És cert que hi ha malalts amb situacions extremes molt difícils, però d'aquí a que jo, de manera proactiva, elimini aquestes persones hi ha un pas en fals. No hi ha cap vida que no mereixi ser viscuda.

Quina és l'alternativa a l'eutanàsia?

Les cures pal·liatives, sens dubte. Aquesta és la gran mancança a la nostra societat. El govern de l'Estat espanyol ha tirat endavant una llei teòricament progressista, però que de progressista no en té res; és absolutament retrògrada. Avui dia s'està morint gent patint, que no té accés a les cures pal·liatives. Són deures pendants. A casa nostra tenim especialistes molt bons, però la realitat és que aquestes cures no estan implementades a la nostra xarxa assistencial. Penso que la solució seria fer una llei de cures pal·liatives i invertir recursos en aquest tipus de cures.

Per als metges cristians, una via d'actuació davant de l'eutanàsia és l'objecció de consciència.

Sí, però no només per als metges

cristians, sinó per a tots aquells metges que tenen ben clara quina és la dignitat humana. Hi ha companys meus que no són creients, però que mai no injectarien un verí —la llei ho anomena eufemísticament «substància»— als pacients, perquè ho consideren horrorós.

L'eutanàsia és una qüestió molt complexa...

I tant! No és un tema fàcil, perquè de vegades hi ha situacions límit que et poden fer trontollar emocionalment; per això, cal tenir les idees molt clares. Els metges hem de tenir un esperit compassiu envers els nostres pacients. Hem d'oferir-los la màxima qualitat de vida, no la mort. Per exemple, quan ens arriba a urgències una persona amb intent d'autòlisi, és a dir, de suïcidi, la nostra missió és revifar-la. Amb la llei de l'eutanàsia, què hauríem de fer? Rematar-la? Ni se'ns passa pel cap. I el 99,9% de les persones que se'n surten ens ho agraeixen posteriorment.

«La vida és un do» és el títol d'una nota que feia pública la Conferència Episcopal Espanyola tres mesos abans de l'aprovació de la llei de l'eutanàsia. Cal reivindicar avui dia aquest do?

Absolutament. Valorar la vida com un regal de Déu m'ajuda molt en la meua feina. Estic agraït de tenir aquesta fe. Per a mi, l'hospital és una escola de solidaritat. Hem de defensar sempre la dignitat de la vida humana i aquest és un dels motius pels quals organitzem la jornada *Com viure amb pau i dignitat el procés de morir*. Eutanàsia: solució o fracàs. En aquest sentit, m'agrada recordar sovint les paraules que diu el papa Francesc: «¡Al lío!» Des de l'Associació Catalana d'Estudis Bioètics, intentem posar-hi el nostre granet de sorra. Som conscients que anem contra corrent perquè la llei de l'eutanàsia sembla que està acceptada socialment i que la majoria dels mitjans de comunicació hi estan a favor. Nosaltres estem compromesos fermament en la defensa de la vida humana.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya
Cristiana tindran un descompte
de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

El MET de Nova York reuneix peces que mostren la convivència entre cristians, jueus i musulmans a la península

Art hispànic medieval a Manhattan

EDUARD BRUFAU

Al llarg de tota l'edat mitjana la península Ibèrica, per la seva condició de frontera entre el cristianisme i l'islam, va ser l'únic lloc d'Europa en què entraven en contacte les tres grans religions. La relació entre cristians, jueus i musulmans va ser complexa, amb una tensió que de vegades es traduïa en enfrontament directe. Però, fins i tot en aquestes condicions, les tres cultures no van deixar mai d'enriquir-se, la qual cosa

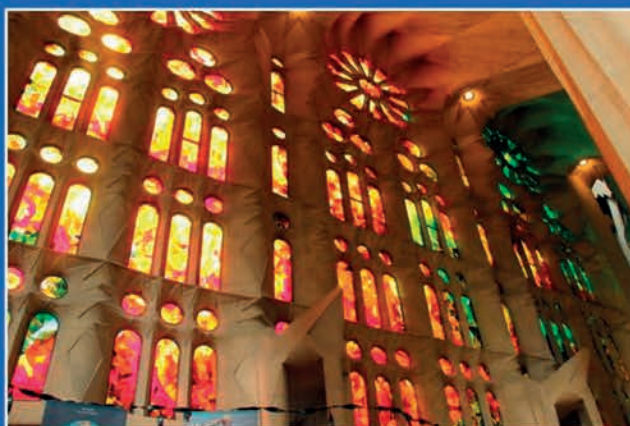
es tradueix en la variada producció artística de totes elles. Per tal de mostrar aquestes influències recíproques, el Metropolitan Museum of Art de Nova York (MET), concretament la secció medieval anomenada The Cloisters, situada a Manhattan, organitza fins al 30 de gener proper l'exposició *Espanya, 1000-1200: l'art a les fronteres de la fe*.

Les desenes de peces de la mostra, que per primera vegada s'exposen totes plegades, corresponen a l'etapa central de l'edat mitjana, els segles XI i XII. Segons els responsables del MET, es tracta «d'una època crucial en la història de l'edat mitjana espanyola: una era que va travessar grans canvis en l'equilibri de poder entre líders cristians i musulmans (...) La frontera entre cristianisme i islam es va desplaçar cap al sud i els artistes i mecenes cristians del nord es van embarcar en un diàleg extraordinàriament intens amb les cosmopolites expressions artístiques d'al-Àndalus. Van emular i adaptar les sedes de vius colors, les delicades talles d'ivori i les exquisides peces de metal·listeria sense renunciar a l'estil romànic de l'Europa occidental».

Entre les obres que s'hi poden veure destaquen l'absis sencer de l'església romànica de Sant Martí de Fuentidueña (Segovia), decorada amb els frescos procedents de l'església de Santa Maria de Capdaran, Tredòs (Vall d'Aran), atribuïdes al Mestre de Pedret. També hi ha valuosos beatus i relleus de portalades. De la cultura islàmica sobresurten uns alcorans, làpides amb cal·ligrafies i diverses teles (una d'elles, curiosament, trobada a la tomba de sant Bernat Calbó). Finalment, la cultura jueva hi apareix representada per una Bíblia hebrea i per una carta personal escrita a Toledo l'any 1125, un rar exemple de correspondència epistolar medieval.

L'exposició està presidida al fons per l'absis de Fuentidueña i les pintures de Tredòs.

36

ELS FILLS no poden prescindir de l'AMOR DEL PARE I DE LA MARE

L'amor dels pares —del pare i de la mare— és fonamental des del primer moment de la vida del fill, i és el primer regal que el fill ha rebut.

Per això, no ens ha de sorprendre que el papa Francesc hagi volgut donar rellevància a aquest aspecte de la vida familiar, com a conseqüència de la reflexió que ens ha ofert en el capítol anterior sobre l'amor que dona sentit al matrimoni i a la formació de la família. Vegem-ho.

«Tot just néixer, els fills ja reben el do espiritual de saber amb certesa que són estimats. Aquest amor els és mostrat mitjançant el regal del seu nom personal, l'intercanvi de paraules, les mirades d'amor i la llusor d'un somriure.

Tot infant té dret a ser estimat per una mare i un pare, i ambdós són necessaris per a la seva maduració íntegra i harmoniosa. Cadascun dels esposos contribueix de manera diferent a la criança d'un fill. Respectar la dignitat d'un fill significa afirmar la seva necessitat i el seu dret natural a tenir una mare i un pare.

No parlem només de l'amor del pare i de la mare com a individus, sinó també de l'amor entre ells, percebut com a font de la pròpia existència i com a sòlid fonament de la família. Sense aquest amor, un fill podria convertir-se en una simple joguina» (AL 172).

De seguida observem que aquestes afirmacions xoquen amb la idea d'altres tipus de *matrimoni* que són molt diferents del que està format per la unió d'un home i una dona que s'estimen, bo i reconeixent les seves diferències, i que suposa l'expressió de l'amor conjugal que dona lloc al naixement d'un fill. Aquest fill és el subjecte de dret al qual Francesc ha al·ludit; ell es refereix a aquest tipus de matrimoni en aquest capítol de la seva exhortació.

Són les diferències existents entre l'home i la dona les que els permeten ser pare i ser mare i, com a tals, ser «cooperadors de l'amor de Déu Creador i, d'alguna manera, els seus intèrprets». Aquesta és la qüestió que Francesc ha volgut subratllar: els rols del pare i de la mare en la vida de la família són diferents.

«La mare i el pare mostren als seus fills el rostre matern i el rostre patern del Senyor. Junts ensenyen el valor de la reciprocitat, del respecte a les diferències i de la seva capacitat de donar i rebre. Si, per alguna raó inevitable, falta un dels dos, cal compensar aquesta pèrdua pel bé del creixement del seu fill o filla fins a la maduresa» (AL 172).

La necessitat del pare i de la mare en el gradual creixement i la progressiva maduració dels fills ens mou a comprendre el sentiment d'orfenesa que viuen molts infants i joves que, pel motiu que sigui, no poden gaudir de la companyia i l'afecte del seu pare i de la seva mare.

És rellevant observar que Francesc insisteix, una vegada més, que es refereix al pare i a la mare, ambdós diferents, subratllant, també una vegada més, l'especificitat de la dona com a mare.

«El sentiment d'orfenesa que avui viuen molts infants i joves és més profund del que podem imaginar.

Avui reconeixem com a molt legítim, i fins i tot desitjable, que les dones vulguin estudiar, treballar, desenvolupar les seves capacitats i tenir objectius personals. Però, al mateix temps, no podem ignorar que els infants necessiten la presència materna, especialment en els primers mesos de vida.

En una catequesi sant Joan Pau II afirmà: "Davant l'ésser humà, la dona adopta l'actitud pròpia de la mare, el suport de la nova vida que ha estat concebuda i que es desenvolupa en el seu si, i que neix al món a través d'ella".

L'afebliment de la presència materna en la nostra societat, amb les seves qualitats femenines, comporta un risc greu per al nostre món.

Jo valoro el feminisme, però amb dues condicions: que no exigeixi uniformitat ni negui la maternitat. Perquè la grandesa de la dona implica tots els drets que emanen de la seva inalienable dignitat humana, però també del seu caràcter femení, indispensable per a la societat.

Les capacitats específicament femenines de la dona —en particular la maternitat— també li confereixen deures, perquè ser dona implica una missió peculiar en aquest món, una missió que la societat necessita protegir i preservar, pel bé de tothom» (AL 173).

- Quines dificultats especials han de superar els fills adolescents els pares dels quals s'han separat?
- Com a fill o filla que vas ser i ets, com valores allò que el teu pare i la teva mare van aportar a la teva pròpia vida al llarg de la infància, l'adolescència i la joventut?
- Com valores el *feminisme* a la llum de les reflexions que el papa Francesc ha exposat en l'apartat 173 de la seva exhortació apostòlica sobre el matrimoni i la família?

A Txernòbil ja hi ha vida; hi fan estada ossos, llops, guineus...

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Txernòbil s'ha convertit en un lloc per a la investigació biològica

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Segurament recordareu el gran accident nuclear de la central de Txernòbil del 26 d'abril del 1986, ara fa trenta-cinc anys, el més gran que hi ha hagut d'aquest tipus. Va tenir lloc en aquesta central que s'havia inaugurat el 1977, després de cinc anys d'iniciar-ne la construcció, a divuit quilòmetres al nord de la població de Txernòbil (Ucraïna), que li donà el nom. Era una instal·lació de gran calibre. Havia de tenir sis reactors nuclears d'una potència de 4.000 MW cadascun. Quan ocorregué l'accident només se n'havien posat en marxa quatre i va ser el quart el que causà el desastre. No cal que n'expliquem els detalls. Va ser una explosió descomunal (equivalent a la detonació de 400 bombes com la que es llançà sobre Hiroshima) seguida d'un incendi que durà deu dies. De moment no hi hagué cap mort, però sí 18 ferits greus i uns 150 de lleus, dels quals, a conseqüència de la radiació rebuda en moriren 31 poques setmanes després. Es declarà lloc de perill l'espai circumdant, d'un radi de 30 km. I encara que es quedaren funcionant el segon reactor fins al 1991, el primer fins al 1995 i el tercer fins al desembre del 2000, gràcies

a personal protegit de les radiacions que se'n cuidà, es decidí tancar-ho tot i recobrir-ho, per evitar més mals.

I què ocorregué amb la vida de l'entorn? Molt malmesa. Tot era mort, animals i vegetals. Es digué que trigarien segles a refer-se. És el que hom creia. Però ara ve la notícia que ha motivat el nostre article d'avui: a Txernòbil ja hi ha vida. Molta més de la que els més optimistes pensessin. Tots els mamífers de l'Est europeu ja hi fan estada: ossos, llops, guineus... i 200 espècies d'ocells. Entre el 1998 i el 1999 s'hi introduïren 30 cavalls de Przewalski i ara ja passen de 150. Què dir-hi? Un article del Dr. Germán Orizaola (Universitat d'Oviedo), publicat a *El Temps*, ens contesta que no ha estat prou ben estudiat el fet de com reaccionen els organismes a les radiacions, i el que passa a Txernòbil és digne d'estudi. Aquí tenim un laboratori natural per excel·lència que cal tenir en compte per esbrinar la variabilitat genètica enfront del fenomen de les radiacions. Es veu que molt sovint cèl·lules danyades per irradiació tenen recursos per regenerar-se.

Creiem que té raó el doctor Orizaola i desitgem que aquest estudi tiri endavant.

GENT DE CASA

Isidor Bover i Oliver

A Vinaròs, al bisbat de Tortosa, va néixer el 2 de maig del 1890 (alguna font diu el 4), Isidor Bover i Oliver. La seva família era molt religiosa. Els seus pares eren Baptista Bover Cardona i Dolors Oliver Egea. Dels cinc germans, tres van ser religiosos; dos, en Josep Maria i en Salvador, van ingressar a la Companyia de Jesús; en canvi, l'Isidor va optar per la Germanat de Sacerdots Operaris diocesans.

Mostra de l'ambient religiós familiar fou que dos oncles, per part de mare, havien seguit també la carrera eclesiàstica; un d'ells seria rector a Benicàssim. Però potser la vocació a Isidor Bover li va venir per part del germà del pare, un oncle que també va ser sacerdot i pertanyia als Operaris diocesans.

El 1896 moria la mare i l'Isidor va anar a viure a Benicàssim, a casa de l'oncle rector, però als deu anys, el 1900, ingressava al Col·legi de Vocacions Eclesiàstiques de Sant Josep, a Tortosa on va cursar llatí i humanitats, filosofia i els primers cursos de teologia. El 17 de desembre del 1909 rebia la tonsura i poc després ingressava a la Germanat, quan feia uns mesos havia mort el seu fundador, el beat Manuel Domingo i Sol, al qual havia conegut a través del seu oncle rector.

Entre el 1910 i el 1911 va continuar al Seminari de Tarragona, el desembre del 1911 rebé el sotsdiaconat i el 8 de setembre del 1912, amb dispensa

d'edat, va ser ordenat sacerdot a Vinaròs de mans del bisbe de Granada, Josep Messeguer Costa. Va cantar la primera missa l'endemà, a l'ermita de la Misericòrdia, amb padrinatge del seu germà Josep Maria i del superior de la Germanat, Benjamí Miñana. Hi van assistir 150 operaris i nombrosos amics.

Va marxar cap a Mèxic, al Seminari de Cuernavaca, i després a Tacunaya. En plena persecució religiosa, fou expulsat, juntament amb altres sacerdots, el 1924. Malalt, va retornar a Tortosa, al col·legi de Sant Josep, on seria prefecte i, a partir del 1934, director espiritual. Va dedicar-se a editar diverses revistes, com *El Correo Josefino*. Doctorand en Teologia a Tarragona el 1929, va emmalaltir d'una broncopneumònia el 1931, tot i que ell se'n dolia més de l'exili dels seus germans jesuïtes en temps de la República a Holanda i a Itàlia.

El 22 de juliol del 1936 va haver de fugir de Tortosa cap a Vinaròs, on, a l'estació, ja trobà l'ambient hostil. Va refugiar-se en una casa amiga, on seria detingut a finals de setembre, portat a la presó de Castelló i assassinat el dia 2 d'octubre. El seu cos, recuperat per la família, seria inhumat a Vinaròs fins a finals de la dècada dels quaranta, quan el traslladarien al temple de la Reparació, a Tortosa, amb els seus companys Operaris. Fou beatificat l'1 d'octubre del 1995.

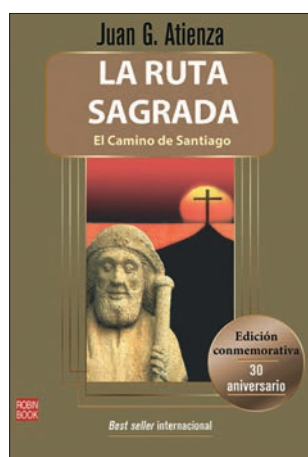
JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Historiador

jpallarespersonat@gmail.com

Mn. Isidor Bover va cantar la primera missa a l'ermita de la Misericòrdia (Vinaròs).

JUAN G. ATIENZA

La ruta sagrada
El Camino de Santiago
Robinbook, 2021, 428 pàg.

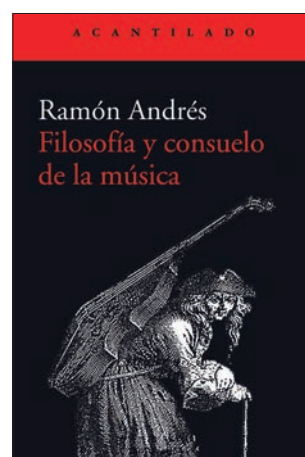
Un llibre imprescindible a la biblioteca de tothom que ha fet, que pretén fer, o que senzillament li interessa el Camí de Santiago. Amb motiu del trentè aniversari de la seva publicació ara apareix aquesta edició commemorativa. La guia més completa del Camí de Santiago i els seus secrets.

AGUSTÍ BOADAS LLAVAT

Los tres frailecillos
Claret, 2021, 80 pàg.

Reflexions sobre tot el que vam viure i percebre durant els mesos que vam viure reclosos entre març i juny del 2020. Se'ns va ocórrer muntar una missa a través de les xarxes socials i aquestes pàgines són el resultat d'aquesta experiència, ja amb la perspectiva que dona l'esperança de veure'n el final i el sorgiment dels vells problemes que ens havien abandonat.

RAMÓN ANDRÉS

Filosofía y consuelo de la música
Acantilado, 2020, 1.168 pàg.

Seguint el camí de Boeci, que va parlar del «consol de la filosofia», l'autor ens parla del «consol de la música». El lector descobrirà que escriure sobre música no és només una manera de perllongar el consol, sinó que és una forma de conservar la nostra irrenunciable reserva de llibertat. Premi Nacional d'Assaig 2021.

SANTI BALMES

Baixaré de la lluna en tirolina
Principal dels Llibres, 2021, 336 pàg.

El David, o Deibid Weirdo, com li agrada que li diguin, és un preadolescent que veu el món des d'una perspectiva molt diferent de la de la seva família i no està passant pel seu millor moment: els seus pares s'acaben de separar, el seu germà gran, el Dano, ha deixat de parlar-li i, a sobre, s'ha enamorat per primera vegada d'una noia de la qual no en sap ni el nom.

MONTSE SANJUAN

Dues dones
Pagès Editors, 2021, 246 pàg.

Quan la Genoveva s'assabenta que el seu fill Jordi és a la presó de Lleida, viatja a la capital amb l'esperança d'abraçar-lo. Allà hi viu la Natàlia, que compta els dies amb la por que es compleixi la sentència de mort a què ha estat condemnat el seu fill gran, l'Emili. Una història conmovedora que ens descriu els límits de la condició humana.

HARUKI MURAKAMI

Primera persona del singular
Tusquets Editores, 2021, 288 pàg.

Amors d'adolescència evocats amb nostàlgia serena, ressenyes de jazz sobre discos impossibles, un poeta amant del beisbol, un simi parlant que treballa com a massatgista... Els personatges i les escenes d'aquest esperadíssim volum de relats fan saltar pels aires els límits entre la imaginació i el món real.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andreusotorra@gmail.com

No és que sigui «el gran musical de la temporada» sinó que és el musical d'aquesta i d'altres temporades anteriors. Hi ha espectacles que marquen una dècada (en el seu dia, *Mar i cel* o *Sweeney Todd*). *Cantando bajo la lluvia* té un previsible llarg recorregut i és una aposta segura de recomanació.

© David Ruano

L'actor Ivan Labanda és el protagonista del musical.

«CANTANDO BAJO LA LLUVIA»

LLIBRET: Betty Comden i Adolph Green

MÚSICA: Nacio Herb Brown

LLETRES: Arthur Freed

TRADUCCIÓ I ADAPTACIÓ:

Marc Artigau

INTÈRPRETS: Ivan Labanda, Diana Roig, Ricky Mata, Mireia Portas, José Luis Mosquera, Oriol Burés, Clara Altarriba, Bernat Cot, Bittor Fernández, Sylvia Parejo, Júlia Bonjoch, Miguel Ángel Belotto, més cos de ball i músics.
DIRECCIÓ MUSICAL: Manu Guix
DIRECCIÓ: Àngel Llàcer
Teatre Tívoli, Barcelona.
Sense data de sortida

Pluja de paraigües

Hi ha moltes paraules per definir aquest espectacle musical en conjunt: extraordinari, engrescador, inspirador, sense fronteres...? Fins i tot ecològic, apa!, si tenim en compte que el miler de litres d'aigua que cauen sobre l'escenari cada dia, en l'escena dels fanals i dels paraigües que val per totes, es reutilitza.

L'espectacle reuneix una cinquantena de «treballadors» cada funció, entre intèrprets, ballarins, músics i tècnics. S'hi fan 190 canvis de vestuari, 75 canvis d'escena, 300 canvis d'il·luminació i s'hi destinen 50.000 vats de so. Uns canvis, una interpretació i una coordinació

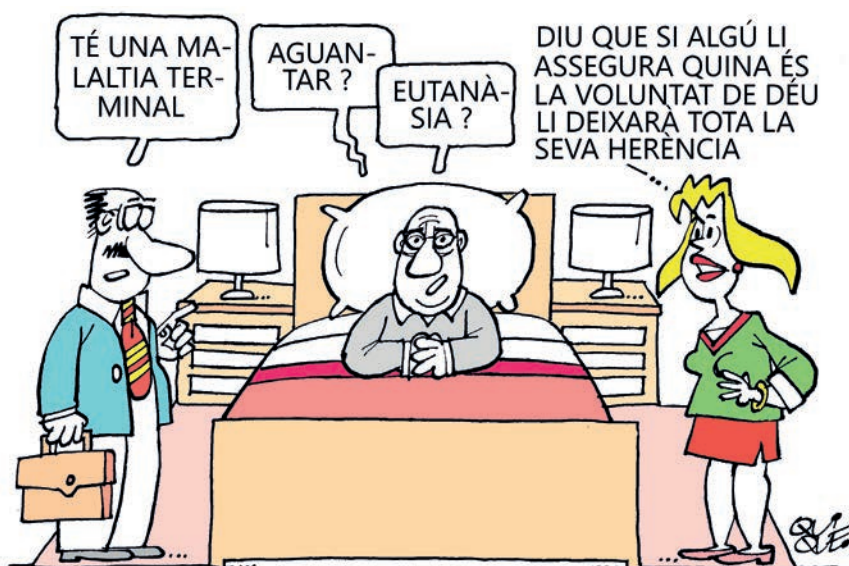
tècnica que no perden pistonada en cap moment i que tenen un ritme encadenat a la perfecció per rememorar la mítica pel·lícula de Gene Kelly.

L'actor Ivan Labanda hi fa de protagonista

nista absolut, en el paper de Don Lockwood, l'actor de cinema mut. La coprotagonista és l'actriu Diana Roig, en el paper de Kathy Selden, l'actriu de teatre amb aspiracions d'estrella que s'ha de guanyar la vida fent de nina de pastís de festa. Però tot gran espectacle dona sorpreses interpretatives. I aquí les dues sorpreses són, una, la de l'actor Ricky Mata, en el paper de Cosmo Brown, l'amic inseparable de Don, que aporta el to d'humor i la picaresca amb imitacions de teatre dins el teatre. I l'altra, la de l'actriu Mireia Portas que, en el paper de l'estrella del cinema mut, Lina Lamont, es guanya l'admiraació i l'entusiasme de tot l'auditori amb les seves hilarants escenes de dicció lingüística i veu d'espinguet.

Després de dues hores i mitja d'espectacle, ningú no pot evitar de sortir del teatre taral·lejant la popular *Singin' in the Rain*. Llàstima que al carrer Casp de Barcelona, amb tantes obres de remodelació d'edificis nobles i futurs grans centres comercials, ja no hi hagi fanals a les voreres per provar de fer-hi, amb paraigua o sense, ni que sigui una mica, de Gene Kelly... o d'Ivan Labanda, vaja, que és més «nostrat».

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP M. GRAU PUJOL
Historiador

L'empremta de les escoles paüles al Camp de Tarragona

CAMIL FERRATER ESTIVILL
Col·legi Sant Rafael de la Selva del Camp
Miscel·lània dels darrers 175 de la seva història
La Selva del Camp, 2020, 194 pàg.

El volum s'inicia amb un repàs dels antecedents de l'ensenyament religiós a la vila camptarragonina, a través dels diferents convents que s'hi han establert al llarg dels segles, el 1598, els pares agustins, al convent de Sant Agustí i, després, el 1636, amb els carmelites descalços al de Sant Rafael, fins a la desamortització del 1835. En el primer edifici, entre 1852-1868, s'instal·laren els jesuïtes, amb un noviciat i, posteriorment, els pares del Cor de Maria. Les filles de la Caritat arriben a la Selva el 1820 per ajudar a l'hospital de pobres, però no serà fins a cinc anys després quan funden una escola per a nenes a Santa Llúcia, gràcies a un conveni amb l'Ajuntament, si bé més endavant es traslladarien definitivament a Sant Rafael. El 1954, sota el rectorat de Mn. Joan Salvat, s'obria l'escola parroquial de Sant Agustí per a nens, que clausurà Mn. Eugeni Ferré. El centre estudiat també va tenir un internat per a filles de membres de classes acomodades i empresaris de l'hostaleria, que es va tancar als anys seixanta del mil nou-cents. A partir del curs 1973-74, el col·legi esdevingué mixt i ha estat un referent en l'educació local.

La meitat del llibre es dedica als segles XX-XXI, quan es disposa de més documentació i memòria oral, es reproduïxen nombroses fotografies, tant en blanc i negre com en color, i es transcriuen records viscuts de mestres i d'exalumnes. A tall d'exemple, en reproduïm alguns testimonis: Sònia López Gil, escriu: «Els meus millors amics els vaig fer aquí, gran part dels meus valors els he après aquí i la meua manera de fer i pensar moltes coses»; de Mireia Juncosa: «Tota la meua família ha anat al Col·legi Sant Rafael: la meua àvia, el meu pare, la meua tieta, les meves germanes i jo. Tots hem après i hem crescut en aquest col·legi (...), el sentiment era de grup com si fóssim una família. Teníem molta confiança amb els professors.»

Ens agradaria acabar amb una estrofa d'una poesia que l'espluguí Mn. Ramon Muntanyola va dedicar a sor Melitona Pazaola (coneguda amb el nom de sor Meli), en les seves nocces d'or: «Entre els crits de la mainada / se't marceix l'alba dels ulls, però els àngels omplen la gerra / amb l'oli de les virtuts.»

RAUXA

La deserció del poble (I)

El primer cristianisme va ser sobretot una fe de les classes baixes de l'imperi, dels indesitjables, i només posteriorment es va anar difonent entre estaments més benestants. Amb el pas dels segles, aquest caràcter popular no es va perdre mai, ni tan sols amb la progressiva i inevitable jerarquització eclesial. El poble fidel sempre va constituir la part més nombrosa de l'Església, i encara que estava mancat de coneixements teològics elevats, per norma general posseïa un sentit profund de què era conforme a la fe i què no.

La secularització actual d'Occident no ha afectat tots els sectors socials de la mateixa manera. Els diumenges només cal veure quines són les esglésies que s'omplen i quines les que no: mentre que a les parròquies situades a les zones benestants l'assistència a missa és alta i amb nombrosa presència de famílies i joves, les parròquies dels barris pobres i perifèrics, així com també les rurals, s'esllangueixen. Ni tan sols la presència de catòlics d'altres països ho arriba a compensar. Malgrat les excepcions que es vulguin, aquesta és la tònica habitual. De fet, la secularització tan forta que patim només es pot explicar per aquesta deserció en massa de les classes mitjanes i baixes, que són les més nombroses. Aquests sectors socials han estat especialment permeables a l'ambient dominant, al missatge alienador en forma de modes, famosos i entreteniment que els arriba pels mitjans de comunicació; en definitiva, han estat molt més proclius a escoltar tota mena de veus que no eren les de l'Església. El resultat cada vegada més evident no és tant una Església de pocs, sinó una Església de distingits. Per primer cop a la història l'Església ha perdut els pobres.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

PARES TEATINS

El **diumenge 14 de novembre**, a les 17.30, recital de Lied amb obres de Schubert i Toldrà, entre altres (c/ Consell de Cent, 293 - Barcelona).

ASSOCIACIÓ CATALANA D'ESTUDIS BIOÈTICS

El **dimarts 16 de novembre**, a les 17.00, jornada *Com viure amb pau i dignitat el procés de morir. Eutanàsia: solució o fracàs* al Palau Marçà de Barcelona. Inscripcions: <https://bioetica.cat>.

AULA MOUNIER

El **dimarts 16 de novembre**, a les 19.00, xerrada de Bonaventura Pedemonte i J. L. Vázquez Borau sobre *La fe religiosa, motiu de des-encontre?* a la Llibreria Claret de Barcelona.

EFFATHÀ

El **dimecres 17 de novembre**, a les 18.00, dins del curs *Coneixement de Catalunya i espiritualitat*, Jordi Cervera parla sobre *Una història que ve de lluny: la història de la salvació*. Inscripcions: www.cristiansdebase.cat/formulari-de-matricula-curs-de-coneixement-de-catalunya-i-espiritualitat.

CATEDRAL DE BARCELONA

El **dimecres 17 de novembre**, a les 20.00, concert d'orgue amb Víctor M. Baena.

ÀMBIT MARIA CORRAL

El **dijous 18 de novembre**, a les 20.00, Sopar Hora Europea sobre *Quines esperances aporta la ciència al món d'avui?* amb David Jou. Inscripcions: tel. 932 722 950.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dijous 18 de novembre**, a les 19.00, grup de lectura sobre *Los niños perdidos* de Valeria Luiselli amb Anna Barba; el **dissabte 20**, a les 10.00, trobada *Entre el Tabor i el Calvari* amb Jesús Martínez (www.cristianismeijusticia.net).

SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **dissabte 20 de novembre**, a les 9.45, recés de silenci contemplatiu amb Glòria Andrés, Lúcia Roig i Esteve Fornaguera. Inscripcions: activitatspuelles@gmail.com.

SANT PAU DEL CAMP

El **dissabte 20 de novembre**, a les 20.00, concert *Passió i misticisme* amb Farran Sylvan, Laura Young i María Hinojosa a la parròquia de Sant Pau del Camp de Barcelona.

CANTATA SOLIDÀRIA DE BACH

El **dissabte 20 de novembre**, a les 20.15, *Magnificat in D. Major BWV 243* a l'església dels pares carmelites de Badalona.

Solsona

CATALONIA SACRA

El **dissabte 20 de novembre**, a les 11.30, conferència davant l'obra *El retaule gòtic de la Mare de Déu dels Lliris de Bellpuig* amb Alberto Velasco. Reserves: tel. 693 720 202.

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 26 al 28 de novembre**, Art & Espiritualitat Retrobament amb l'Ikebana. Més informació: tel. 649 465 814.

Tarragona

LITÚRGIA

El **dijous 18 de novembre**, a les 19.00, conferència *La música litúrgica des dels inicis fins a Trento* amb Joaquim Garrigosa al Centre Tarraconense El Seminari de Tarragona.

Vic

COVA DE MANRESA

El **cap de setmana del 26 al 28 de novembre**, recés Advent: preparem el Nadal amb David Guindulain, s.j (tel. 938 720 422).

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè les persones que pateixen depressió o esgotament extrem rebin suport i llum

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

[y](https://www.youtube.com/channel/UC...) Catalunya Cristiana

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana:
Eloi Aran, Daniel Arasa, Pilarín Bayés, Pilar Casals, Agustí Codinach, Quique Fernández, Bernat Folcrà, Alfonso Gea, Jaume González Padrós, Antonio Gil, Josep Maria Grau, Joan Guiteras, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Palero, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ MARGALEF

Jaume Funes és psicòleg, educador i periodista. En una societat que tendeix a mirar amb por i suspicàcia l'adolescència, ell convida a tenir-ne una mirada positiva i lliure de prejudicis. No debades, es defineix ell mateix com a «apòstol dels adolescents» i un dels seus llibres més populars porta un títol ben explícit: *Estima'm quan menys ho mereixi... perquè és quan més ho necessito* (Columna).

Per què els adolescents esperen més aviat por i suspicàcia?

La qüestió de l'adolescent és una qüestió de mirades. Cal evitar que sigui una mirada problemàtica davant de fenòmens com els botellots, el fet de fumar porros....

Com ajudar els pares i mares que estanangoixats per determinats comportaments dels fills adolescents?

Malgrat que els pares demanen certificats de garantia que els seus fills acabaran bé, realment no ho sabem. El que sí que sabem és que necessitem una bona dosi de paciència durant aquests tres-quatre anys que dura l'adolescència. Hem d'estar al seu costat sabent que faran coses que seran un desastre, però que no acabaran en desastre si algú està al seu costat. Per això és important la mirada i garantir que sempre tindran algú que els acompanyarà i els ajudarà a transitar en una evolució que mai no serà lineal.

Es posen massa etiquetes i es recepten massa medicaments?

Si l'adolescència és una etapa de canvi i transició, una etiqueta no serveix de res. Avui té trastorn negativista desafiant, l'endemà s'enamora i el món és una meravella. El problema és que l'etiqueta està obligada per la pròpia lògica del sistema de salut mental, però a l'adolescent *ratllat*, quin fàrmac li dones? El que cal és ajudar-lo a gestionar el malestar. La pandèmia ha posat en relleu que les estructures d'escolta són mínimes. La majoria dels nostres malestars no passen a ser trastorns si hi ha una estructura en la qual algú t'ajuda a gestionar el malestar. No hauria de ser necessa-

Jaume Funes, psicòleg, educador i periodista

«Les estructures d'escolta són mínimes»

ri haver estat identificat prèviament amb una patologia o un problema de salut mental per ser atès.

Com ha afectat, la pandèmia, als joves?

El Covid no ha provocat cap de les crisis actuals, ja existien abans. Revisant els articles publicats, podria fer una enciclopèdia del fenomen dels botellots, des de l'època de la *ruta del bakalao*. Cada moment té les seves connotacions, però sempre hi ha una cosa que no canvia: la incapacitat adulta per mirar de gestionar positivament aquest món, i com de vegades han aparegut iniciatives positives mentre que d'altres només s'han volgut arreglar com un tema d'ordre públic. Al final, del que es tracta és d'ajudar que no vegin que cal beure alcohol per a la felicitat.

Com evitar el suïcidi d'un adolescent?

Una persona de 17 anys que vol posar fi a la seva vida pot ser per un tema de malestar o de salut mental, però també perquè viu una situació de la qual no sap com sortir-ne, i considera que el suïcidi és la solució. D'altra banda, crec que la societat viu una pèrdua de sentit i que no prestem prou atenció a la importància de descobrir les raons per viure. Al cap i a la fi, l'educació no deixa de ser una manera d'ajudar la persona a donar sentit a la seva vida. Quan fallen les estructures de les relacions, no tenen arguments per continuar vivint. La pandèmia no ha fet més que enfosquir encara més futurs que ja eren complicats.

ràdio estel

El matí a Ràdio Estel

amb Mercè Raga i Pol Marsà
Cada dia de 8.00 a 13.45

SEGUEIX-NOS

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Vic, 98.4
Tortosa, 90.1 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play